

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**Bérfőzés és magánfőzés a jövedéki
adótörvény szabályozásában**

Belső konzulens: Dr. Antal Anita Ph. D

Külső konzulens: Pais Lajos

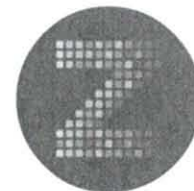
Tóth Judit

Nappali tagozat

Pénzügyi és Számviteli szak

Pénzügy szakirány

2015.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Tóth Judit

Szak/szakirány: Pénzügy és Számvitel szak, Pénzügy szakirány

Neptun kód: PQIFEQ

A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2015

A szakdolgozat pontos címe:

Bérfőzés és magánfőzés a jövedéki adótörvény szabályozásában

Belső konzulens neve: Dr. Antal Anita Ph.D

Külső konzulens neve: Pais Lajos

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Bérfőzés, Magánfőzés, Jövedéki adótörvény, Pénzügyi elemzés,
Forgatókönyv-elemzés,

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított.**

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni: a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2015. május 14.

.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2015.05.14......

.....
könyvtári munkatárs

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg Könyvtára
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15929822-2-42

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	2
2	AZ ADÓZTATÁS ÁLTALÁNOS MEGKÖZELÍTÉSE	4
2.1	AZ ADÓZTATÁS (AZ ADÓZTATÁS RÖVID TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉSE.)	4
2.2	A JÖVEDÉKI ADÓZÁS	6
2.3	A PÁLINKA TÖRTÉNETE ÉS ADÓZTATÁSA MAGYARORSZÁGON.....	8
2.3.1	<i>A pálinka története</i>	8
2.3.2	<i>Pálinka adóztatásának története Magyarországon</i>	10
3	ALKOHOLTERMÉKEK JÖVEDÉKI ADÓZTATÁSÁNAK JOGI HÁTTERE	11
3.1	ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.....	11
3.2	ADÓALAP, ADÓMÉRTÉK	13
3.3	JÖVEDÉKI ADÓ KISZABÁSA, FIZETÉSE	16
3.4	A MAGÁNFŐZÉSRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	17
3.5	BÍRSÁGOLÁS FOLYAMATA JOGSÉRTÉS ESETÉN	20
4	BÉRFŐZDÉK HELYZETE	22
4.1	A BÉRFŐZDÉK GAZDASÁGI HELYZETE	22
4.1.1	<i>A vagyoni helyzet vertikális és horizontális elemzése</i>	22
4.1.2	<i>Hosszabb távú pénzügyi helyzet értékelése</i>	30
4.1.3	<i>Rövid távú likviditásra vonatkozó mutatók</i>	31
4.2	BÉRFŐZDÉK PIACI HELYZETE.....	33
4.3	FORGATÓKÖNYV-ELEMZÉS	35
5	MAGÁNFŐZÉS LEHETŐSÉGEI	41
5.1	TECHNOLÓGIAI ESZKÖZÖK BESZERZÉSE	42
5.2	PÁRLAT ELŐÁLLÍTÁS TECHNIKAI HÁTTERE ÉS PÉNZÜGYI VONZATAI	49
6	ILLEGÁLIS PÁRLATFŐZÉS	57
7	ÖSSZEGZÉS	61
8	IRODALOMJEGYZÉK	65
9	MELLÉKLETEK	68
9.1	1. SZÁMÚ MELLÉKLET: BEJELENTÉS DESZTILLÁLÓBERENDEZÉS TULAJDONJOGÁRÓL.....	68
9.2	2. SZÁMÚ MELLÉKLET: BÉRFŐZŐ LAP	70
9.3	3. SZÁMÚ MELLÉKLET: SZÁRMAZÁSI IGAZOLÁS	71
10	ÁBRAJEGYZÉK	72

1 Bevezetés

A legkorábbi találkozásom a pálinkával még gyerekkoromban volt, amikor a nagyszüleimnél egy disznóvágás alkalmával megláttam a konyha pulton egy üveget, amiben azt hittem, hogy víz van. Megkérdeztem, szabad-e innom a vízből. A felnőttek nevettek egyet és azt mondták, hogy abból nem ihatok, mert az pálinka. Viszont amikor kihúzták a dugót, hogy ők igyanak belőle, akkor éreztem kellemes gyümölcsös illatát. Nagypapám főzette sárgabarackból, amit előző évben segitettem leszedni a fáról. Már akkor érdekelt, hogy hogyan lehet a gyümölcsből átlátszó, vízhez hasonló italt készíteni.

Sokszor halottam már az eljárásról, viszont csak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) Zala Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságának zalaegerszegi székhelyén töltött szakmai gyakorlatom során, egy szeszfőzde látogatásának alkalmával láthattam testközelből egy igazi pálinka lepárló készüléket.

A főiskolai tanulmányaim alatt hallgattam a jövedék, vám tantárgyat, ahol felfigyeltem a jövedéki adózás sokszínű, részletes szabályzására. Így a pénzügy szakirányt választottam és jelentkeztem a NAV Zala Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságának zalaegerszegi székhelyén a Jövedéki osztályra, szakmai gyakorlatra. Sokat gondolkodtam a dolgozatom témáján, aztán az interneten rátaláltam a NAV honlapján a 2015.01.01-től hatályos 2003. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Jöt.) - „a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól” - változásairól készült felhívásra, ami a bérfőzőket és a magánfőzőket inti figyelemre. Nagy változások előszelének tekintettem a Jöt. bérfőzéssel és magánfőzéssel kapcsolatos változásait, melyek az Európai Unió által indított kötelezettségsszegési eljárás miatt mentek végbe. A változás még mindig tart, hiszen a jelenlegi szabályzás sem felel meg teljes körűen az Európai Bíróságnak.

Ezért döntöttem úgy, hogy a jövedéki adózás e szegmensében kutatok tovább. A külső konzulensem, Pais Lajos pénzügyőr százados segítségével konkretizáltuk a témát. A szakmai gyakorlatom alatt betekintést nyerhettem a szervezet felépítésébe, szervezeti egységeinek mindennapos munkájába. Részt vehettem helyszíni szemlén a jövedéki osztály jóvoltából, ezáltal megismerhettem a szeszfőzdek működését. Láthattam, hogy miként kell a jövedéki osztály dolgozóinak eljárni egy szeszfokmérő kicserélése esetén, valamint, hogy hogyan valósul meg az elmélet, a komplex jogszabályi tudásanyag, szakmailag korrekt alkalmazása a gyakorlatban. Nem egyszerű a vám- és pénzügyőrök

feladata, hisz egyszerre kell maradéktalanul alkalmazni és betartatni az előírásokat és közben megvalósítani a társadalom által elvárt emberséges, együttműködő ellenőrzési, adóbehajtási folyamatot.

A dolgozatomban szeretném megjeleníteni mindazt a háttértudást, amire szükség lehet ahhoz, hogy magánszemélyként el lehessen dönteni, hogy mit érdemes tenni - a jelenlegi szabályzások szerint –, ha saját gyümölcsből készült pálinkát innánk vagy kínálnánk vendégeinknek. Az alábbi kérdésekre szeretném megtalálni a választ. A jogszabályi változások segítik vagy nehezítik a bérfőzők illetve a magánfőzők helyzetét. Nagyon fontos feltárni azokat a lehetőségeket, miként lehet előállítani pálinkát (technikai háttér) és mennyibe kerül magánfőzőként illetve bérfőzőként az előállítás (anyagi háttér). Érdemes-e ebbe az ágazatba befektetni, új bérfőzőként megjelenni a piacon, vagy inkább társulni érdemes egy régebb óta működő szeszfőzdébe.

A jogszabályokat értelmező rész azért került bele, mert magát a helyzetet is jogszabályi változás idézte elő, így ennek ismerete és értelmezése elengedhetetlenül fontos. Ma Magyarországon a legális pálinkafőzéssel kapcsolatos törvényi követelmények idevágó részét a szakdolgozatomban taglalt jogszabályok határozzák meg, melyek változása befolyásolta a piaci körülményeket. A jogszabályok cégekre befolyásolt pénzügyi és számviteli hatásait, a jelenlegi üzleti évet követő év második negyedévében, az arra vonatkozó mérleg és eredmény kimutatások ismerete alapján lehet hiteles szakmai elemzés alá vonni.

A pénzügyi elemzéssel szeretném bemutatni a Zala megyében található három legnagyobb bérfőzde piaci helyzetét. Fontos kiemelnem, hogy a mérvadó jogszabályi változás 2015.01.01. napján lépett hatályba, melynek a dolgozatírásom időpontjában még nincs gazdasági eredménye. A bérfőzdek helyzetének további alakulására jelenleg csak következtetni lehet, ebből a célból került a dolgozatomba a scenárió vagy forgatókönyv elemzés.

A pálinka kérdés tisztázásához illetve tisztánlátásához több jelentős tényezőt kell számba venni. Ahogy az a hivatkozásokban is kitűnik, internetes és könyv alapú forrásokból szereztem információt. Úgy gondolom, hogy minél több forrást dolgoz fel egy szakdolgozat, annál színesebb és sokrétűbb az eredmény.

Kutatásaim 2013.12.31-ig bezárólag a régi szabályzás hatását mutatják. Az új szabályzás eredményeit 2017 második negyedévében lehet vizsgálni, az azt megelőző két üzleti év mérlege és eredménykimutatása alapján. Érdemes lesz a témát tovább vizsgálni pénzügyi, jövedéki és jogi szempontból is.

2 Az adóztatás általános megközelítése

2.1 Az adóztatás (Az adóztatás rövid történelmi áttekintése.)

„Az emberiség története egyúttal az adózás története is. Az ember eszmélése csoportokban történt. A csoport működésének költségeit közösen kellett fedezni, ezt pedig együtt biztosították. Lehet, hogy a hordák esetében az elejtett zsákmány egy részét adták le a varázslónak, az őrőknek, az öregeknek. Ez bizony az adó primitív változatának tekinthető.”¹

A suméroknál az ősi Mezopotámiában jelen volt már az adózás. A szomszédos birodalmak a hódításaik során gyakran a leigázott néptől hajtották be minden értéküket, amit nevezhetünk hadisarcnak is vagy zsákmánynak.

Az Egyiptomiak adónyilvántartása korszakalkotónak számított. Sajátos folyóírást alkalmaztak, ami nem hasonlított az ünnepi alkalmak esetén használt hieroglif íráshoz. A feljegyzéseket írnokok jegyezték le az adózási kötelezettségekről és a beszedett adókról egyaránt.

Az ókori görögök először isteneiknek áldoztak, majd a pénzhasználat elterjedésével a birodalom lakóit adóztatták. Adót lehetett fizetni hatod formájában, ami azt jelentette, hogy a szegényebb emberek a gazdagok földjén dolgoztak és a termény hatod részét beszolgáltatták. Sokan eladósodtak. Később Szolón törvényei alapján eltörölték az adósságokat. Szolón egyfajta vagyonyilatkozatok alapján rétegekre bontotta az adófizetőket és több sávós adórendszert alakított ki.

Az ókori Rómában a háborúzás nagyon sok közpénzt felemésztett, ezen kívül is sok kiadása volt a köztársasági alapokon működő államnak, például a templomok építése, a csatornahálózat kialakítása. A bevételi oldalon olyan adótételeket lehet említeni, mint a köztársaság tulajdonát képező földek bérbeadása, leigázott népek kifosztása, a vámbevételek vagy a föld- és fejadó. Az adók összegének meghatározása szintén vagyonfelméréssel kezdődött.

A középkorban az uralkodók adóztatták alattvalóikat terményadó, pénzbeli hozzájárulás és/vagy robotmunka formájában.

---

¹ Dr. Vámosi-Nagy Szabolcs: Ajánlás. In: Ilonka Mária: Az adózás története az őskortól napjainkig. Budapest. 2004. p. 7.

A korabeli **Magyarországon**, az államalapítás idején az uralkodói várat a várnép látta el terményeivel, prémekkel. A kereszténység felvétele után az egyház felé tizedet kellett fizetni. Később a kereskedelem kialakulásával, a pénz megjelenésével kiszélesedett az adót fizetők köre.

A XVII. században a nemesség minden adózási kötelezettséget elutasított. Magyarország főbb exportcikkei közé tartozott a gabona, aminek világpiaci ára jóval magasabb volt, mint az amerikai kontinensről behozott kukorica. Adózás szempontjából a mélypont ez időben (ekkor) volt.

Mária Terézia adóreformjai változást hoztak, a gazdasági fejlődés megindult, újabb adónemek jelentek meg. Történelmünk során az adóztatás rendszere párhuzamosan változott a gazdasági helyzettel, akció-reakció volt megfigyelhető. Az iparosodás idején kezdetben még feudális állam voltunk, majd lassan teret hódított magának az ipar. Újabb adókra volt szükség, hogy fedezhessék az ország általános és hadi kiadásait. A hadi veszteségek után még több adóra lett volna szükség, viszont ezeknek a beszedése nem volt zökkenésmentes.

A kiegyezés (1867-ben alkotott megállapodások összefoglaló neve) után a gazdasági fejlődés illetve az adóemelések miatt 1868 és 1891 között jelentősen megnőtt az egyenesadó összege, így az állami bevételek is növekedtek. Bár meglehetősen idejét múlt volt, vonásai hasonlítottak a régi, feudális kori adózásban alkalmazott adókra. A lakosságnak számtalan adófizetési kötelezettsége volt, az állami adók, számos pótdadó például a megyei, községi és városi, illetve volt még közmunka kötelezettségük is. A vámtarifa az osztrák-magyar határon kedvezőtlen volt a magyar földbirtokosok számára.

A két világháború (1914 és 1939) között több adónem is érvényben volt. 1938-ban az adóbevételek 42,8%-át az egyenesadó, 16,3%-át a forgalmi adók adták, 13,4% illetékekből, 12,3% fogyasztási adókból, 10,1% jövedékekből és 5,1% vámokból állt. A második világháború után változott az adórend. A pengő rohamos elértéktelenedése miatt bevezették az adópengőt, amivel kezdetben bankbetéteket, hiteleket és adóbevételeket kezeltek. 5.60061946 M.E. Rendelet értelmében 1946.05.30-tól egyes közadókat adópengő adójeggyel lehetett befizetni. 1946.06.23-tól a közüzemi díjakat is ki lehetett fizetni.

A II. Világháború után a pengő és az adópengő is annyira inflálódott, hogy egy teljesen új bankjegy rendszert kellett létrehozni. Bankokat és nagykereskedelmi üzleteket államosították, a magán- és kiskereskedelmet illetve a kisiparokat pedig

megszüntették. Az állami bevételeket az állami tulajdonban lévő bankok és nagykereskedelmek profitja termelte meg. 1971-ben a kereskedelmi adó adótételeinek számát és mértékét is növelték, remélve ettől, hogy az egyre növekvő nyereséget megszerezhetik a cégektől. A kereskedelmi adó mértékét szubjektív módon vetették ki. 1967 után megjelentek újabb adók, például a mezőgazdasági adó, melyet részben pénzzel egyenlítették ki, részben pedig termény beszolgáltatással. Ezt az adót nem központi határozták meg, hanem a helyi község, város, tanács adóügyi csoportja. A polgárok fizettek házadót a lakóházaik után, községfejlesztési adót, társulati adót, együttes kereseti és jövedelemadót, általános jövedelemadót. 1987-ben bevezették a bérek bruttósítását.

1990 után megnőtt a vállalkozások szerepe Magyarországon, 1992-ben a legtöbb vállalkozás (kis-, közép- és a nagyvállalkozások) eredménye még veszteséges tendenciát mutat. 1994-ben már inkább a nyereséges működés volt jellemző, 1995-ben pedig a szféra megduplázta a nyereségét.

1989-ben egységes nyereségadót vetettek ki, amelyet vállalkozási nyereségadóról szóló törvény szabályozott, majd ezt felváltotta az 1992-es társasági adóról szóló törvény, melyet azon oknál fogva módosítottak 1995-ben, hogy serkentsék a vállalkozásoknál a beruházásokat és a befektetéseket. A vállalkozásoktól 1996-ban 53-féle jogcímen történhetett elvonás (pl.: központi adók, vámok, vámokhoz kapcsolódó adók, illetékek, helyi adók).²

2.2 A jövedéki adózás

A magyar jogban a jövedéknek, mint független közbevételi típusnak az egzakt és egységes definícióját a polgári jogtudomány nem határozza meg.³

„Jövedéknek nevezzük az adóknak azt a csoportját, amelyek forgalmi-fogyasztási adó jellegzetességgel bírnak (bevételhez, fogyasztáshoz kapcsolódnak, közvetettek), de azoktól elkülöníthetően jelennek meg, mert az állam e termékek előállítására, szállítására és kereskedelmére szigorúbb kezelési nyilvántartási

---

² Ilonka Mária: Adózás az őskortól napjainkig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó Rt, 2004 ISBN: 963 19 5471 4

³ Dr. Szilovics Csaba: Szemelvények a magyar jövedéki adóztatás történetéről. In: Magyar Jog. 2001. április, 48. évf. 4. sz. p.221-227

szabályokat állapít meg (speciális engedélyhez köt) és az adók mértékét az általánosnál magasabban állapítja meg.”⁴

Regálék vagy regáliák elnevezés nem idegen a jövedéki adózás történelmében, hiszen a XV. században így volt elterjedt ez az adónem. Regálékat két különálló csoportra bonthatjuk, amelynek gyakorlata a XVI. században terjedt el. A regálá major a király bevételeinek számított, amelyeket átvenni vagy elajándékozni nem lehetett. Bevételek származhattak termények, illetve jószágok beszolgáltatásából, továbbá ide tartozott a pénzverés és a posta is. Ellenben a regálá minor kisebb bevételi forrást jelentett, melynek haszonszerzési joga átruházható volt és tartalmazta többek között az italmérési és a piactartási jogokat.

Hazánkban a X-XI. századi sókereskedelem nyomán kialakult a jövedéki szabályozás alapja. A dohányjövedék Európában a XVI. században jelent meg Franciaországban. Hazánkban a XIX. század közepén vezették be. Az italmérés teljes körű szabályozása aránylag későn jelent meg, a XIX. század végén. 1867 márciusában létrehozták a Magyar Királyi Pénzügyőrséget, melynek feladatai közé tartozott földadó, a harmincadvám, az ásványolajadó alakulásának felügyelete és behajtása. Az 1888. évi XXXV. törvény „Az állami italmérési jövedékről” értelmében monopol helyzetbe helyezték az italmérést, majd 189. évi XXIV. törvénnyel egyetemlegesen szabályozták.⁵

A második világháború után a jövedéki szabályozás és ellenőrzés pontos törvénybe foglalása és végrehajtása nem volt számottevő. A rendszerváltás után a jövedéki termékekkel kapcsolatos adóbeszedés ellenőrzésének hiányosságai visszaélésekhez vezettek. Azért, hogy az adóelkerülések számát csökkentsék – így csökkentve a fekete piac bevételeit -, megalkották a 1993. évi LVIII törvényt. Ezzel egyenlő piaci feltételeket kívántak szabni a jövedéki adót fizetőknek. Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal látta el az adóztatással kapcsolatos ellenőrzési feladatokat, míg a Vám- és Pénzügyőrség (továbbiakban: VPOP) a forgalmazásukkal kapcsolatos engedélyezési és ellenőrzési feladatokat felügyelte.

Az 1997. évi CIII. törvény bevezetésével már az Európai Unió jövedéki rendszer felé való tartás volt a cél. Az újdonság abban rejlett, hogy a jövedéki

---

⁴ Dr. Szilovics Csaba: Szemelvények a magyar jövedéki adóztatás történetéről. In: Magyar Jog.2001.április, 48.évf. 4.sz. p.221

⁵ Dr. Szilovics Csaba: Szemelvények a magyar jövedéki adóztatás történetéről. In: Magyar Jog.2001.április, 48.évf. 4.sz. p.221-227

termékekre az állami elvonás átalakult jövedéki adóvá, melynek teljes ellenőrző és behajtó jogát a VPOP gyakorolta.⁶

Az Európai Unióhoz való csatlakozás és ezen okból a jogharmonizáció miatt a 92/83/EGK illetve a 92/84/EGK figyelembe vételével létre kellett hozni a jelenleg is hatályban lévő jövedéki adótörvényt. Magyarországon az Általános forgalmi adó és a Személyi jövedelemadó után a Jövedéki/fogyasztási és regisztrációs adó a harmadik legnagyobb állami bevételi forrás.⁷

2.3 A pálinka története és adóztatása Magyarországon

2.3.1 A pálinka története

A pálinka erjesztett gyümölcsből (cefréből) készült, lepárlási technika segítségével közepes vagy magas, de minimum 37,5 térfogatszázalékos alkoholtartalmú aromás szeszes ital. 2008. évi LXXIII. törvény a pálinkáról, a törkölypálinkáról és a Pálinka Nemzeti Tanácsról szabályozza a hungarikumnak számító ital, „[...]a pálinka megnevezés használatát, rendelkezik továbbá a pálinka előállítás során alkalmazott különleges eljárásokról, a pálinka forgalomba hozataláról, valamint a Pálinka Nemzeti Tanácsról.”⁸

Európai Uniós jogszabályoknak (Council Regulation (EEC) No 1576/89) megfelelően a "pálinka" elnevezést Magyarország alkalmazhatja Magyarországon területén termelt gyümölcs és törköly párlatainak megnevezésére, illetve Ausztria 4 tartománya (Burgenland, Alsó-Ausztria, Stájerország és Bécs) alkalmazhatja a kajsziarackpárlataira. Magyarországon Szilvából, kajsziarackból, körtéből és szőlőtörkölyből készítenek leggyakrabban pálinkát, viszont nem ritka az eper, a szeder és a szamóca felhasználása alapanyagként, fontos, hogy 100%-os gyümölcsstartalmú legyen a párlat, nem tartalmazhat hozzáadott aromát és finomszeszt.

---

⁶ dr. Ritecz Erika: Jövedéki szakterületre vonatkozó általános tudnivalók [fájl].2015.02.04. PDF fájl. Hozzáférés (URL): <http://109.74.55.19/tananyagok/tananyagok/Vam-%20jovedeki-%20es%20termekdij%20ugyintezo/tartalomelem3939.pdf>

⁷ 3.7.3. A központi költségvetés bevételei [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.10. Hozzáférés (URL): https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse006j.html

⁸ 2008. évi LXXIII. törvény 1.§ (1) bekezdés

A lepárlás műveletét már a kelták is ismerték, tőlük vették át a rómaiak. Egyes írásos források alapján 1170-ben Írországból már állítottak elő gabonapálinkát ez a ma ismert Whisky elődje volt. Európában az olaszok készítettek elsőként a desztillálás segítségével borból gyógyszert, amelyet az országukban gyártott üveg palackban tároltak. Akkoriban csak Olaszországban készítettek üvegből tároló palackot..

Magyarországon viszonylag későn jelentek meg írásos emlékek a gyümölcspárlat előállításáról. Számos – a pálinka történetével foglalkozó – könyv az „aqua vitae”-vel kapcsolatos leírást tulajdonítja az első dokumentumnak, ami az égetett borszeszt említi. Ezt az alkoholos párlatot használta Erzsébet királyné (Károly Róbert felesége) köszvényének külsőleges kezelésére.

A XV. században az „égettbor”-nak nevezték az összes párlatot, amik már gabonából, borból vagy gyümölcsből készültek.⁹

„ A „pálinka” megnevezés egy 1722-ből származó dokumentumban fordul elő először: Semmi kenyérnek való gabonából ne legyen égett bort vagy pálinkát főzni.”¹⁰ Mátyás király is betiltotta a gabonapárlat készítését, mikor szűkös volt a gabona készlet. Feltehetőleg a köznyelvben is kezdett elválni az égetett borszesz és a pálinka fogalma, ha gabonából nem lehetett párlatot főzni, hát főztek gyümölcsből. A pálinka készítés évszázadokon át az uralkodói osztály előjoga volt.¹¹ A XVII. században fellendült a gabona- és gyümölcspálinka főzés, Besztercebányán 300 üstöt írtak össze a század végén. A XIX. században egyre nagyobb mértékeket öltött a nagybirtokokon a pálinkafőzés. A megmaradt, fel nem használt gyümölcsöket összegyűjtötték, majd szeszfeldékben előállítottak belőle gyümölcspálinkát.¹² A pálinka előállításának elvi alapjai érdemien nem változtak az idők során.

---

⁹ Békési Zoltán-Pándi Ferenc: A pálinka-előállítás története. In: Pálinka-főzés. Budapest: Mezőgazda Kiadó 2005. p.13-15

¹⁰ Békési Zoltán-Pándi Ferenc: A pálinka-előállítás története. In: Pálinka-főzés. Budapest: Mezőgazda Kiadó 2005. p.14.

¹¹ Békési Zoltán-Csarnai Erzsébet: Mi a pálinka? In: Házi pálinkafőzés. Budapest: Mezőgazda Kiadó 2010. p. 12.

¹² Békési Zoltán-Pándi Ferenc: A pálinka-előállítás története. In: Pálinka-főzés. Budapest: Mezőgazda Kiadó 2005. p.13-15

2.3.2 Pálinka adóztatásának története Magyarországon

1851-ben 105.129 főzdéről volt tudomásuk a korabeli „összeíróknak”, az akkori Magyarország területén majd minden településnek, uradalomnak illetve gazdaságnak volt szeszfőzdéje. További érdekesség, hogy kötelező volt a főzetet megmutatni a városi főorvosnak, ugyanis a nagyon magas alkoholfokú etil-alkohol ártalmas az egészségre, fogyasztása halálos kimenetelű is lehetett.¹³ 1850-ben bevezették a szeszdót, majd az 1868. évi XVI. törvénycikk „részletesen” szabályozta az adó beszedésének folyamatát, összesen 16 db paragrafusból áll. A 11-14.§ között határozza meg a törvény a kiszabandó szeszdó mértékét, melyet a pénzügyi hatóság felé kellett megfizetni.¹⁴ Az állam a termény mennyiségétől tette függővé az előállítható pálinka mennyiségét az első világháború után 1920-as években, így termény is maradt, és pálinkát is lehetett főzni. A szabályzást még jobban megszigorították és bevezették a szeszmérő gépek alkalmazását, így könnyebb volt figyelemmel kísérni a lefőzött mennyiséget. 1924 és 1926 között bevezették a szeszmérőgépek kötelező alkalmazását, ezzel is tovább bővítve az államnak az ellenőrzés lehetőségét. A szigorú szabályzások ellenére a pálinkafőzés nem állt le, sőt, iparági növekedés volt megfigyelhető az 1924-1944 közötti időszakban. 1938-tól kizárólag az állam állíthatott elő, finomíthatott, hozhatott be az ország területére és értékesíthetett. 1951-ig a pálinka előállítását szabályozó rendelkezéseknek érdemi változása nem volt. A Szeszipari Tröszt során 60 nagyobb szeszfőzdét olvasztottak össze, majd állami kézbe került a tulajdonjoga. 1982 után megszűnt az állami szeszfőzés monopóliuma, engedélyezték, hogy magánszemélyek is főzhessenek pálinkát bizonyos keretek között. Az egyik ilyen megszorítás a szeszfőzde nagyságára utalt, legfeljebb 500 literes főzőüsttel rendelkezhetett. 1989-ben már nagyon rossz helyzetben volt a pálinkagyártás, szakértelem, megfelelő gépek, és gyümölcs alapanyag hiánya miatt a pálinka minősége rendkívül rossznak volt mondható. A magyar pálinkának újjászületésre volt szüksége.¹⁵

1993. évi LVIII. jövedéki törvényben már a jövedéki adótételek közé sorolták a bérfőzési szeszdót is. További jövedéki törvényekben (1997. évi CIII. törvény és 2003.

---

¹³A pálinka főzés története [online] Letöltés ideje: 2015.04.08. Hozzáférés (URL):

<http://www.torzsasztal.com/palinka/palinkafozes-tortenete.html>

¹⁴ 1868. évi XVI. törvénycikk a szeszdóról [online] Letöltés időpontja 2015.02.15. Hozzáférés (URL):

<http://www.1000ev.hu/index.php?a=3&param=5338>

¹⁵A pálinka főzés története [online] Letöltés ideje: 2015.04.08. Hozzáférés (URL):

<http://www.torzsasztal.com/palinka/palinkafozes-tortenete.html>

évi CXXVII. törvény) jövedéki terméknek számítanak a párlatok. Jelenleg a 2003.évi CXXVII. törvény a hatályos, melyet 2004.05.01-től alkalmaznak. Bevezetése óta számtalan módosítást eszközöltek rajta a törvényhozók.

3 Alkoholtermékek jövedéki adóztatásának jogi háttere

3.1 Általános rendelkezések

A Jöt. egy teoretikusan tagolt (vannak benne általános és különös rendelkezések is) törvény, amely átfogóan szabályozza a jövedéki termékek előállítását, tárolását, megsemmisítését, eladását, importját illetve exportját és mindezekhez tartozó díjtételeket.¹⁶

Összesen 5 nagy részből, 18 fejezetből áll, amiben 132 § található. Ezek teljes körűen szabályozzák a jövedéki termékek adóztatását. A X. fejezet az alkoholtermékek jövedéki adóztatásának szabályait foglalja magában. Ebben a fejezetben található a 63.§, ami a későbbiekben használatos fogalmak pontos definiálásával foglalkozik. Meghatározza, mely termékek tartoznak az alkoholtermék besorolás alá, továbbá figyelmet fordít az alkoholtermékekkel kapcsolatos metódusok megnevezésére, köztes és végtermékek leírására, előállításának helyére illetve arra, hogy ki, kivel főzhet/főzethet.

Az alpontokban lévő pontos meghatározásokra azért van szükség, mert az Európai Unió tagországaiként a jogalkotásban és a jogalkalmazásban is jogharmonizációra kell törekedni. Ez a konvertálódás csak akkor jöhet létre, ha az alapelveket illetve a törvényeket bizonyos keretek közé helyezik. Az átalakításhoz szükség lehet például egységes besorolási rendszerre.

63. §

(1) E törvény alkalmazásában alkoholtermék alatt

---

¹⁶ Boros Sándor: ÜGYFÉL TÁJÉKOZTATÓ a vámtarifaszám KN-kóddal való megfeleltetésének gyakorlati végrehajtásáról [fájl]. Letöltés időpontja:2015.02.25. PPT fájl. Hozzáférés (URL): http://www.nav.gov.hu/nav/ado/jovedeki_ado/tajekoztatok_informaciok/tajekoztatok/kn_valtozas_20140513.html

a) a 2204, a 2205, a 2206 vámtarifaszámú, 22 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú,

b) a 2207 és a 2208 vámtarifaszámú, 1,2 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú,

c) a 2207 és 2208 vámtarifaszámú terméket oldott vagy oldatlan állapotban tartalmazó, 1,2 térfogatszázalékot meghaladó alkoholtartalmú, az a) és b) pontban említett vámtarifaszámok alá nem tartozó terméket kell érteni.

„Míg a vámtarifaszámot kizárólag a jövedéki termék megnevezése és az adómérték meghatározása során kell kötelezően figyelembe venni, a nemzeti jövedéki szabályozás szerinti eljárások során – a nemzetközi gyakorlathoz igazodva – a KN kódokat kell alkalmazni.”¹⁷

63. §

(2) E törvény alkalmazásában

11. magánfőzés: a párlatnak a magánfőző lakóhelyén vagy gyümölcsöse helyén használható, legfeljebb 100 liter űrtartalmú, párlat-előállítás céljára kialakított desztillálóberendezésen a magánfőző által végzett előállítása évente legfeljebb 2 hektoliter tiszta szesz mennyiségig;

12. magánfőző: az a 18. életévét betöltött természetes személy, aki saját tulajdonú gyümölcsből, gyümölcsből származó alapanyagból, saját tulajdonú desztillálóberendezésen állít elő párlatot.¹⁸ (2014.12.31-ig hatályos)

2015.01.01-től a 2 bekezdés 11. alpontja, mely a magánfőzés leírását adja meg, megváltozott. A régi szabályzás szerint a párlat előállításához felállított desztillálóberendezéssel évente maximum 2 hektoliter tisztaszeszt lehet főzni. A módosítás hatására a magánfőzők csupán 50 liter mennyiségű párlatot főzhetnek.

A 12. alpont módosítása leginkább csak a magánfőző fogalom pontosítására szolgál.

---

¹⁷ Dr. Vida Ildikó: 4008/2014. tájékoztatás a jövedéki szabályozásban alkalmazott vámtarifaszámoknak megfelelő KN-kódokról [fájl]. Letöltés időpontja: 2015.02.28. Hozzáférés(URL):

http://www.nav.gov.hu/nav/ado/jovedeki_ado/tajekoztatok_informaciok/tajekoztatok/kn_valtozas_20140513.html

¹⁸ Jöt. 63.§

3.2 Adóalap, adómérték

64. § (1) *Az adó alapja az alkoholtermék 100 térfogatszázalékos etilalkohol (a továbbiakban: tiszta szesz) tartalommal hektoliterben meghatározott, 20 °C-on mért mennyisége, illetve a magánfőzésben előállított párlat esetében a vámhatósághoz bejelentett alapanyag tömegben (szőlőbor esetén térfogatban) kifejezett mennyiségéből a 3. számú melléklet szerinti kihozatali arányszámmal számított tiszta szesz mennyisége, hektoliterben.*

(2) Az adó mértéke a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszereleséről, címkézéséről, és földrajzi jelzéseinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2008. január 15-i 110/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 110/2008/EK rendelet) II. mellékletében felsorolt termékek, valamint az olyan szeszes italok esetében, amelyek alkoholtartalma kizárólag a 110/2008/EK rendelet II. mellékletének 6. és 9. pontja szerinti termékből származik, és ízesítésükre mézet, vagy az élelmiszerekben és azok felületén használható aromákról és egyes aroma tulajdonságokkal rendelkező élelmiszer-összetevőkről, valamint az 1601/91/EGK tanácsi rendelet, a 2232/96/EK és a 110/2008/EK rendelet, valamint a 2000/13/EK irányelv módosításáról szóló 2008. december 16-i 1334/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (2) bekezdésének c) és d) pontjaiban meghatározott aroma anyagot használnak, továbbá a nem szeszes italnak minősülő alkoholtermék esetében – a (3) bekezdésben foglalt eltéréssel – az (1) bekezdés szerinti adóalapra 333 385 forint, egyéb szeszes italok esetében 476 270 forint.

(3) A szeszfőzdében bérfőzés keretében, a bérfőzető alapanyagából előállított párlat (a továbbiakban: bérfőzött párlat) adója az (1) bekezdés szerinti adóalapra számítva egy bérfőzető részére évente

a) legfeljebb 50 liter mennyiségig 0 forint,

b) az 50 litert meghaladó mennyiségre 333 385 forint.

(4) Nem kell alkalmazni az (1)–(2) bekezdés rendelkezését a 63. § (1) bekezdés c) pontja szerinti alkoholtermékre, amennyiben

a) az keretengedéllyel előállított vagy más tagállamból, harmadik országból behozott, a 68. § (1) bekezdésben megnevezett termék;

b) az abban lévő etilalkoholra megfizették az e törvény szerinti adót vagy arra végleges mentesülés következett be,

c) az az 52. § (1)–(2) bekezdés szerinti adómérték alá esik.

(5) A (3) bekezdésben foglaltaktól eltérően az eladásra szánt bérfőzött párlat – kivéve az alkoholtermék-adóraktár engedélyese részére értékesítésre kerülő bérfőzött párlatot – adója az (1) bekezdés szerinti adóalapra számítva 333 385 forint.

(6) A magánfőzés keretében a magánfőző által évente 50 litert meghaladó mennyiségben előállított párlat, valamint a magánfőző által előállított 50 liter mennyiségben belül a 9. § (3) bekezdés rendelkezése alá nem eső párlat adója az (1) bekezdés szerinti adóalapra számítva 333 385 forint.

(7) Egy tárgyéven belül a természetes személy vagy bérfőzetőként vagy magánfőzőként jogosult párlatot előállíttatni, illetve előállítani, és egy háztartáson belül vagy csak bérfőzetőként vagy csak magánfőzőként lehet előállíttatni, illetve előállítani párlatot.

(8) Amennyiben egy háztartásban több bérfőzető vagy több magánfőző él, a 9. § (3) bekezdésében, a 63. § (2) bekezdés 11. pontjában, e § (3) és (6) bekezdésében meghatározott éves mennyiségi korlátok szempontjából az általuk főzetett, illetve főzött mennyiségek egybeszámítandók.

(9) Nem kell alkalmazni az (1)–(2) bekezdés rendelkezését a 2208 vámtarifaszámú, 1,2 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú termékekre, amennyiben az keretengedéllyel előállított vagy más tagállamból, harmadik országból behozott, a 68. § (1) bekezdés a) pontjában megnevezett termék.

(10) Az alkoholtermékek kutatásához kapcsolódó tudományos célra és – köznevelési vagy felsőoktatási intézmény által vagy megbízásából – oktatási célra (a továbbiakban együtt: tudományos és oktatási cél) előállított és ugyanezen célra felhasznált alkoholtermék esetében nem kell alkalmazni az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit, amennyiben az előállított alkoholtermék felhasználása (megsemmisítése) az előállítónál történik. (2014.12.31-ig hatályos)¹⁹

A jövedéki adó alapja – melyet a Jöt. 64.§ határoz meg - a tisztaszesz, azaz a 100 térfogatszázalékos alkohol. Bár a jövedéki törvény nem használja, de a gyakorlatban a kisebb mennyiségnek a hektoliterfokot használják az alkoholfok mérésére. A

---

¹⁹ Jöt. 64.§

92/84/EGK Európai Uniósi irányelv, mely meghatározza az alkoholtermékek jövedéki adó tartalmát és melyhez közelítően igazodnia kell a tagállamoknak.

Az alkoholtermékek adójogi szempontból öt nagy csoportra oszthatóak.

- Az első a nem szeszesitalnak minősülő alkoholtermékek, például a nem emberi fogyasztásra alkalmas alkoholtermékek vagy a mezőgazdasági termékekből előállított áruk, amelyet üzemanyagként használnak fel.
- A második a 110/2008 EK rendelet alapján a 2208 vámtarifaszám alá sorolt szeszesitalok. A négy alcsoport elemeit különböző EU-s rendeletek szabályozzák. Mind a négy csoportban a szeszesitalok után az alacsonyabb adóalapot, a 333.385 forintos adómértéket kell alkalmazni.
- A harmadik nagy csoport a bérfőzés keretében előállított párlatok. Bérfőzővel bérfőzés alkalmával a bérfőzető alapanyagával előállított párlat, mely évente legfeljebb 50 liter (50 liter esetén a párlat 43 hektoliterfokos és 86 térfogatszázalékos) lehet. A párlat adóalapja 0 forint évente (igazodva a magánfőzés keretében előállított párlat adómentességéhez).

2015.01.01-es új 64.§ kimondja, hogy ha a bérfőzetett párlat kevesebb, mint 50 liter akkor a 64. § (3) bekezdés a.) pontja szerint 167.000 forint, illetve b.) pontja szerint az 50 litert meghaladó mennyiség esetén az adóalap 333.385 forint.

Az alábbi táblázat a „küszöbértékeket” mutatja ahol a hőfok (20 Celsius fok) és a hektoliterfok (43 HLF) állandó.

1. táblázat: Tényleges szeszfok kiszámítási táblázat

Hektoliterfok (HLF)	Tényleges szeszfok *	Liter
43	100	43
43	90	47,78
43	80	53,75
43	70	61,43
43	60	71,67
43	50	86
43	40	107,5
43	30	143,33

43	20	215
43	10	430

Forrás:²⁰

*Tényleges szeszfok = mért szeszfok 20 Celsius fokra átszámított mennyisége

- A negyedik csoport a magánfőzés keretében előállított párlatok. A magánfőzéskor előállított párlat kizárólag háztartáson belüli személyes fogyasztásra alkalmazható, melynek éves adója 0 forint. A 2015.01.01-én hatályba lépett módosítás, a 64. § 6. bekezdése alapján „*az előállított magánfőzött párlat adója évi 1000 forint, amelyet a magánfőző fizet meg*”.²¹
- Az ötödik csoport az egyéb alkoholtermékeket foglalja magába, melynek elemeire az általános 476.270 forintos adómértéket kell alkalmazni.²²

3.3 Jövedéki adó kiszabása, fizetése

Jövedéki adó fizetési kötelezettség abban az esetben keletkezik, ha a jövedéki terméket belföldön előállítják, vagy importálják.

„[...] jövedéki termék belföldi előállításának minősül a belföldön bármilyen alapanyag, termék felhasználásával, bármilyen eljárással végzett termelési, feldolgozási, kiszerezési (palackozási) tevékenység, amelynek eredményeként jövedéki termék jön létre [...]”²³

Az adókötelezettség és az adófizetési kötelezettség keletkezése többnyire elkülönül. Adókötelezettség abban az esetben alakul ki, amint a jövedéki terméket előállítják. Továbbá import esetén, amikor Magyarországra vagy az Európai Unióba termék behozatal történik egy harmadik országból. Az adófizetési kötelezettség csak akkor keletkezik, ha a jövedéki terméket fogyasztás céljára bocsátják ki. Az

²⁰ Saját számítás a dr. Esküdt Gábor: Adóalap, adómérték. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 239-243 alapján

²¹ Jöt. 64§ (6.) bekezdés

²² dr. Esküdt Gábor: Adóalap, adómérték. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 239-243

²³ dr. Esküdt Gábor: Adókötelezettség keletkezése. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 53

adókötelezettség és az adófizetési kötelezettség közti időszakban adófelfüggesztés áll fent, amikor adóraktárban előállítják, feldolgozzák, tárolják vagy vámeljárással tartott importált árunál vagy exportálás (harmadik országba való kiszállítás) során.²⁴ A megfizetendő jövedéki adó az adókötelezettséggel keletkezik, viszont az adófizetési kötelezettség megjelenése után megy végbe.

A jövedéki adó megfizetése egy igen hosszú metódus vége, melynek esetei szerteágazóak. A Jöt. 14-16. §-ig részletezve van, hogy miként kell eljárni abban az esetben, ha a jövedéki kötelezettség esete áll fenn. Ezek a paragrafusok általánosságban fogalmazzák meg az adófizetési kötelezettség hatályba lépése utáni tennivalókat, viszont a Jöt. specifikus részei taglalják a részletes jogszabályokat. Általános eset például, ha a jövedéki terméket nem adómentes célra használták fel, ellenben a felhasználó adómentesnek számít, akkor a megállapított készlethiányra adómegállapítási és adófizetési kötelezettség keletkezik.²⁵ Ilyen eset, ha a gyógyszergyártáshoz engedélyezett alkoholból italt állít elő emberi fogyasztásra, majd azt értékesíti. Adófizetési kötelezettség keletkezik abban az esetben is, ha „*az adóraktáron kívül jogellenesen előállított, vagy harmadik országból, tagállamból belföldre jogellenesen behozott, átvett jövedéki terméket megszerzik, birtokolják, szállítják, felhasználják vagy forgalomba hozzák, kivéve azt az esetet, ha a jövedéki termékkel egyéni vállalkozói tevékenységet nem folytató természetes személy bizonyítja, hogy az adott helyzetben a körülményekből egyértelműen következtethetett a jövedéki termék megszerzésének jogszerűségére.*” (Jöt. 15.§ (2) b)) Az alkohol termékeken zárjegy található, ami nem igazolja, hogy a jövedéki adó meg van fizetve, viszont azt igazolja, hogy az alkoholtermék adóraktárban lett előállítva. Ellenben a cigarettán lévő adójegy igazolja az adófizetés tényét.

3.4 A magánfőzésre vonatkozó szabályok

A Jöt. 67/A §-a a magánfőzésre vonatkozó szabályokat taglalja. 2014.12.31-ig hatályos szabályzás az alábbi volt:

---

²⁴ Európai tükrök különszám 2004. 693-694.o

²⁵ dr. Esküdt Gábor: Az adómegállapítási és adófizetési kötelezettség beállta. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 73-76

67/A. § (1) A magánfőző a 64. § (6) bekezdése szerinti esetben a vámhatósághoz bejelenti – az adókötelezettség keletkezését öt nappal megelőzően – az adó megállapításához szükséges, a külön jogszabályban meghatározott adatokat, az adó összegét, valamint az értékesítésre szánt párlathoz igényelt zárjegyek rendelkezésre bocsátásához szükséges, a külön jogszabályban meghatározott adatokat. A bejelentés adóbevallásnak minősül.

(2) A magánfőző az (1) bekezdés szerinti bejelentésben nyilatkozik arról, hogy sem ő, sem a vele egy háztartásban élő más személy nem állítat elő bérfőzésben párlatot.

(3) A vámhatóság az (1) bekezdés szerinti bejelentés alapján a bejelentés megérkezését követő naptól számított nyolc napon belül a bejelentett (bevallott) mennyiségre származási igazolványt állít ki és bocsát a magánfőző rendelkezésére, feltéve, hogy a magánfőző az adót megfizette.

(4) Magánfőzés esetén

a) a 66. § (4)–(5) bekezdésében és a 67. § (1) bekezdésében, valamint

b) a párlat értékesítésére a 67. § (2) bekezdés b) pontjában

foglaltak értelemszerűen alkalmazandók.

(5) Ha a magánfőző az általa előállított adómentes párlattal kíván részt venni párlatok számára meghirdetett versenyen, akkor az előállítani kívánt párlatot az (1)–(2) bekezdés szerint jelentheti be a vámhatósághoz azzal az eltéréssel, hogy zárjegyet nem kell igényelni és a bejelentés nem minősül adóbevallásnak. A vámhatóság által kiadott származási igazolványra a (3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy e származási igazolvány nem igazolja az adó megfizetését.²⁶

Magánfőzött párlatot kizárólag a magánfőző és a vele egy háztartásban élők fogyaszthatják, kivéve, ha a magánfőző kistermelőnek minősül (52/2010 (IV.30) FVM rendelet), és saját területén vendéglátói és/vagy falusi szálláshely-szolgáltatást nyújt. Az értékesítés törvényes útja, ha a párlat legfeljebb 2 literes palackban, párlat zárjeggyel ellátva forgalmazza, amire előzetesen megfizette a teljes adómértéket.

A bejelentés adóbevallásnak²⁷ minősül, melyben nyilatkozni kell a magánfőző személyes adatairól, a tulajdonában lévő desztillálóberendezés ürtartalmáról, a párlat előállításának adatairól, körülményeiről, az elkészült párlat mennyiségéről. A bejelentés

---

²⁶ Jöt. 67/A. §

²⁷ I. számú melléklet: BEJELENTÉS desztillálóberendezés tulajdonjogáról, tulajdonjogának megszerzéséről

tartalmazza a fizetendő adó összegét, illetve a zárjegy igénylést is be lehet vele nyújtani. A magánfőzőnek az adót készpénz-fizetéssel, fizetési számlára való befizetéssel vagy átutalással kötelező a hatósági felügyeletet ellátó vámszerv hivatalos helyén megfizetni. Zárjegy abban az esetben bocsátható ki a magánfőző számára, ha megfizette az adót, illetve a zárjegy előállítási költségeit. Zárjegy szükséges arra az üvegre, amelyet később értékesíteni fognak a fent említett körülmények között. Az adómentes, saját fogyasztásra szánt párlatot külön üvegben, elkülönítve köteles tartani.²⁸

2015.01.01-től hatályos :

67/A. § (1) A magánfőző a 63. § (2) bekezdés 11. pontja szerinti desztillálóberendezés feletti tulajdonszerzést az azt követő 15 napon belül köteles bejelenteni a lakóhelye szerinti önkormányzati adóhatósághoz.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentés tartalmazza a magánfőző nevét, lakcímét, adóazonosító jelét, a desztillálóberendezés feletti tulajdonszerzés időpontját, a desztillálóberendezés űrtartalmát és tárolásának, használatának helyét, ha az eltér a magánfőző lakcímétől.

(3) A magánfőző köteles megőrizni és hatósági ellenőrzéskor bemutatni a desztillálóberendezés feletti jogszerű tulajdonszerzést igazoló iratot.

(4) A magánfőző az előállított magánfőzött párlat utáni adóbevallási és adófizetési kötelezettségét a tárgyévet követő év január 15-ig együtt teljesíti a lakóhelye szerinti önkormányzati adóhatósághoz. Ha a magánfőző nem állított elő tárgyévben magánfőzött párlatot, akkor nem keletkezik tárgyévre vonatkozóan adóbevallási kötelezettsége.

(5) Az önkormányzati adóhatóság az (1) bekezdés szerinti bejelentésről, valamint a magánfőző adóbevallásáról értesíti a vámhatóságot és a bejelentéssel, bevallással érintett másik önkormányzati adóhatóságot. Az önkormányzati adóhatóság az értesítést a teljesítést követő hónap 15. napjáig küldi meg az illetékes vámhatóság részére.

(6) A 63. § (2) bekezdés 11. pontja szerint évente előállítható párlatmennyiség túllépése esetén a magánfőző a többletmennyiséget köteles haladéktalanul bejelenteni a

---

²⁸ dr. Esküdt Gábor: A magánfőzésre vonatkozó szabályok. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 251-252

vámhatóságnak és a vámhatósággal egyeztetett módon gondoskodni a többletmennyiség megsemmisítéséről.

(7) A magánfőzött párlat kizárólag a magánfőző, családtagjai vagy vendégei által fogyasztható el, feltéve, hogy értékesítésre nem kerül sor. A magánfőzött párlat kizárólag alkoholtermék-adóraktár részére értékesíthető.

(8) A (7) bekezdés szerinti értékesítéskor vagy ha a magánfőző az általa előállított magánfőzött párlattal kíván részt venni párlatok számára meghirdetett versenyen, az (1) bekezdés szerinti bejelentésről, valamint a párlat után megfizetett adóról kiállított önkormányzati adóhatósági igazolás igazolja a párlat eredetét.

(9) Magánfőzés esetében az adó megállapításához és az adótartozás végrehajtásához való jog az előállított magánfőzött párlat utáni adóbevallási kötelezettség bevallási határidejétől számított 1 év elteltével évül el.²⁹

2015.01.01-től megszűnt a saját részre magánfőzött párlat adómentessége. Az előállított párlat éves adója 1000 forint lett, melyet önbevallás keretein belül kell bevallani a lakóhely szerinti önkormányzati adóhatósághoz. A magánfőzött párlatot kizárólag a magánfőző, családtagjai és vendégei fogyaszthatják, feltéve, hogy értékesítésre nem került sor. Amennyiben a magánfőző túllépte az évente előállítható párlat mennyiséget – melyet a Jöt. 63.§ (2) 11. pontja határoz meg -, akkor a többlet mennyiséget kötelező bejelenteni a vámhatóságnak, majd megsemmisíteni a hatóság által előírt módon.

A módosítás tartalmazza még a desztillálóberendezés beszerzése utáni kötelező bejelentési előírásokat, miszerint a vásárlást követő 15 napon belül a tulajdonos köteles bejelenteni azt a lakóhelye szerinti önkormányzatnak. Az éves bevallási és egyben adófizetési időszak határideje tárgyévet követő év január 15-e. Ha a tárgyévben a magánfőző nem állított elő párlatot, akkor adóbevallási és így adófizetési kötelezettsége sincs.

3.5 Bíróságolás folyamata jogsértés esetén

Mióta vannak adók, azóta létezik az adóelkerülés is. Az adófizetésnél fontos szerepet játszik az ellenőrzés és a jogkövetkezmények. Szigorú szabályozás vonatkozik a

---

²⁹ Jöt. 67/A. §

felülvizsgálatra, hiszen ha nem alapos, akkor megsokszorozódhat az adót be nem fizetők száma, ha túl szigorú a kontroll, akkor lehetetlenné teheti az adott adófajta alkalmazását.

A vám- és adóhatóság jogosult ellenőrizni a jövedéki termékek származását³⁰, illetve az adózót, ezzel biztosítva a jövedéki adóbevételek befolyását és megelőzni a feketepiac bővülését. Az ellenőrzések során a vizsgálat kiterjed a jövedéki termékek forgalmazására, elszámolására, adatszolgáltatási tevékenység teljesítés területére. Minden olyan helyiséget át kell nézni a vám- és adóhatóság ellenőreinek, ahol alapos gyanú szerint, vagy bizonyítottan jogsértés lehetősége áll fent. Az ellenőrzés helyszíne lehet a jövedéki alanyok telephelye és kiterjedhet az ellenőrzés joga a járművekre. Az adóalanyok kötelesek minden szükséges okmányt rendelkezésre bocsátani, melyre szükség van a folyamat során. Bármely irat hiánya - ami lényeges a bizonyítási eljárás során – bírságot vonhat maga után. A vámhatóság ellenőrzést végző emberei a Jöt. 111§ (2) b.) pontja alapján mintát vehet a jövedéki termékek előállításához szükséges alapanyagaiból.

Jegyzőkönyv kiállítása kötelező, melynek rendeltetése, hogy az ellenőrzés során feltárt szabálytalanságokat, talált bizonyítékokat objektív módon rögzítse. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell még az ellenőrzést végző két hatósági tanú adatait (név, beosztás), az ellenőrzés helyét, idejét, a vizsgálat során költségtérítés nélkül vett minta adatait (fajta, mennyiség), a lefoglalt jövedéki termék adatait stb.

Szabálytalanság esetén a vámhatóság jogkövetkezményeket alkalmaz, mely lehet mulasztási bírság, jövedéki bírság, intézkedésként pedig lefoglalást, elkobzást és üzletlezárást alkalmazhat.

Adóbírságot (jövedéki bírságot) abban az esetben lehet kiszabni természetes személy vagy gazdálkodó szervezet számára, ha adókülönbözet (adóhiány) ténye áll fent, például ha engedély nélkül értékesített vagy adózás alól vont el jövedéki terméket. Adóbírság alanyát a Jöt. határozza meg, mértéke – a jövedéki termékek magas adótartalma miatt – 100%. Ha az adóhiány szándékos elkerülés miatt keletkezik, például bevétel eltitkolása miatt, bizonylatok, nyilvántartások hamisításával történik, akkor 200% a mérték.

---

³⁰ III. számú melléklet: Származási igazolás 6. sz. melléklet

Mulasztási bírság abban az esetben szabható ki, ha az adóalany elmulasztja kötelezettségeit úgy, hogy azzal az állami költségvetést nem károsítja meg. Így a mértéke is enyhébb, alapja nem határozható meg egyértelműen.³¹

4 Bérfőzdek helyzete

4.1 A bérfőzdek gazdasági helyzete

A Zala megyében található 13 bérfőzde közül kiválasztottam hármat: a Cseledi Kft.-t, a Farkas Pálinka Kft.-t és a Szilvórium Bt.-t. Helyzetük átfogó elemzésével – melyeket a tanulmányaim során ismertem meg – mutatom be a cégek működését pénzügyi és számviteli szempontból megközelítve a 2010-2013-as időszakban. Az adatokat nyilvános forrásból emeltem ki. Mind a három cég egyszerűsített éves beszámolót készít. A kiegészítő mellékletek alapján nem lehet teljes összehasonlítást készíteni, mivel mind a három cégnek más és más opcionálisan választható elemzési számításai vannak, a teljeskörű elemzéshez pedig kevés információt szolgáltatnak a kimutatásaikban.

4.1.1 A vagyoni helyzet vertikális és horizontális elemzése

A vertikális és a horizontális viszonyszámok alkalmazhatók időszakok és más vállalkozások tevékenységének összehasonlítására, elemzésére. A mutatószámokat időértékük alapján statikusan is lehet elemezni, illetve olyan módon is, hogy a vizsgált időszakok értékeit viszonyítjuk egymáshoz, azaz dinamikus vizsgálatot végzünk. Dolgozatomban revíziós jellegű elemzést végzek, amelynek lényege, hogy a vállalatot utólag vizsgálom az elkészített beszámolók alapján. A múltbéli hibák vagy sikerek feltárásával lehet a jövőbeli terveket megalapozni.³²

Vertikális elemzés során a mérlegnek csak az eszköz vagy csak a forrás oldalán található számadatokból megoszlási viszonyszámokat hozunk létre. Ezeket

---

³¹ dr. Esküdt Gábor: Jövedéki ellenőrzés. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 411-422

³² Dr. Siklósi Ágnes-Veress Attila: Pénzügyi számvitel II. A beszámoló készítés [fájl]. 2015.03.14. PDF fájl. Hozzáférés (URL): https://www.google.hu/search?q=%C3%A1rbev%C3%A9tel+ar%C3%A1nyos+%C3%BCzemi+eredm%C3%A9ny&oq=%C3%A1rbev%C3%A9tel+ar%C3%A1nyos+&aqs=chrome.1.69i57j015.9916j0j4&sourceid=chrome&es_sm=122&ie=UTF-8

összehasonlítva (évenként) konzekvenciát vonunk le a vállalat vagyoni helyzetére és működési képességére.

Horizontális elemzésnél, ha a mérleg eszköz oldalán található értéket viszonyítjuk egy, a forrás oldalon lévő értékkel (vízszintesen elemzünk), akkor azt számítjuk ki, hogy az eszköz beszerzés alkalmával mekkora egységnyi forrást tudunk ráfordítani. Ha a forrás oldalon található adatot összevetjük egy, az eszköz oldalon található számmal, így megtudhatjuk, hogy egységnyi saját vagy idegen forrásból mekkora eszközállományt tud a cég forgatni.

Tartósság szempontjából a hosszú élettartamú eszközök közé lehet sorolni az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket és a befektetett pénzügyi eszközöket, melyeknek kockázati faktora magas kategóriába sorolható.

Rövid élettartamú eszközök három csoportban is megtalálhatók. Az Anyagok, az Áruk és az Értékpapírok a beszerzés/készletezés újratermelési folyamat szakaszaiba sorolhatók. A felhasználás/készletezés csoportba a Készterméket, a Félkész terméket és a Szolgáltatásokat soroljuk, az értékesítés csoportba pedig a követeléseket. A rövid élettartamú eszközök kockázati megítélése közepes szintű.

A rövid élettartamú eszközök közül a Pénzeszközök az az eszköz sor, amely a tartósság szempontjából szabadon rendelkezésre áll, és kockázati szintje nulla.³³

A **Cseledi Kft**-t 1996-ban alapították. Alaptevékenysége a szeszfőzés, így a kimutatásokban szereplő adatok a szeszfőzéshez kapcsolódó tételek. Könyveiket a kettős könyvvitel rendszerében vezetik. A kiegészítő mellékletben olvasható, hogy a cég véleménye szerint a vizsgált időszakban a piaci helyzetüket jónak ítélik. Állandó színvonal emeléssel igyekeznek a cég kedvező pozícióját tartani a piaci szektorban. A továbbiakban a **vertikális mutatószámokkal** elemzem a Cseledi Kft. vagyoni helyzetét.

A társaság mérlegében a Befektetett eszközök főcsoport tartalmát a tevékenység jellegéből adódóan a Tárgyi eszközök adják. Immateriális javak illetve Befektetett pénzügyi eszközök nincsenek. A Tárgyi eszközök értéke a vizsgált négy éves periódusban alapvetően csökkenő tendenciát mutat. A viszonyszám relatív változását tekintve a 2010-2011-es időszakban 21,26%-os csökkenés, 2011-2012-ben 18,55%-os növekedés, majd ismét egy 21,83%-os csökkenés mutatható ki 2012-2013-ban. Összességében 27%-os csökkenés figyelhető meg a tárgyi eszközök állományában

---

³³ Dr. Adorján Csaba (és mások): Vertikális mérlegelemzés. In: Számvitel és elemzés II/B. kötet: A beszámoló elemzése. Budapest, 2003 p. 8.

2013-ra a bázis időszakhoz mérten, melynek oka lehet, hogy a vállalat új eszközt nem szerzett be, nem volt beruházása az adott időszakban, viszont a tárgyi eszközök értékét csökkenti a meglévő eszközök terv szerinti értékcsökkenéssel.

Kezdetben a Forgóeszközök aránya nem haladta meg a Tárgyi eszközök részesedését a mérlegben, viszont 2012-2013-ra a Forgóeszközök állománya 32%-ot növekedett, ami arra utal, hogy a vállalkozásnak egyre javul a mobilitása. A növekedés fő oka a pénzeszközök állományának növekedése, amelynek aránya az összes Eszközhöz viszonyítva 2010-ről 2013-ra 47,41%. A pénzeszközök magas aránya kockázatot is rejthet magában. Az a pénz, amit nem fektetnek be, annak hozama sincs, ez úgy nevezett opportunity cost, vagyis veszteségnek számít. Fontos, hogy csupán annyi pénz legyen elérhető, amennyi a működéshez feltétlen szükséges. A Készletek aránya a Forgóeszközökhöz képest 83,92%-kal, az összes Eszközhöz képest 78,74%-kal csökkent, melynek oka lehet a javuló készletgazdálkodás. A Követeléseknél a csökkenés rátája közel azonos, Forgóeszközökhöz viszonyítva 84,57%, az Eszközökhöz viszonyítva 79,6%. Kedvező ez a csökkenés, mivel a követelésekben lévő pénz felszabadul. Az oka lehet például a megfelelő vevőpolitika, vagy a készpénzes értékesítések növelése, vagy a kintlévőségek behajtásának hatékonysága javult és így tovább. Értékpapírokból származó követelés egyik évben sincs. Az Aktív időbeli elhatárolások nem adnak számottevő hányadot a mérleg Eszköz oldalából, a kiegészítő melléklet nem tér ki az alkalmazására.

Az Idegen tőke - Saját tőke aránya, amit tőkefeszültségi mutatónak nevezünk, az egyik legjelentősebb mutatószám a vagyon szerkezetének szempontjából. Nincs szakmailag elfogadott meghatározás arra, hogy mennyi az ideális arányszám, viszont azt tudjuk, hogy ha túl sok az idegen tőke, akkor a mutató is egyre magasabb értéket ad. Ez azt jelenti, hogy sok az idegen tőke miatti teher, így egyre kockázatosabb, bizonytalanabb a cég helyzete, továbbá nagy lehet a külső finanszírozóktól való függés³⁴ 2010-ben a tőkefeszültség 48,51% majd pedig ami javult, lényegében abszolút módon 22,61%-os, relatív módon 46,6%-os csökkenés figyelhető meg 2013. év végére.

A Saját tőke az összes Forrás 2010-ben 66,4%-át, 2011-ben 74,3%-át, 2012-ben 82,8%-át és 2013-ban 76,9%-át adja. A 2012-ről 2013-ra történt kisebb csökkenés ellenére a vállalat Saját tőkéje megfelelő, 10,54%-os növekedését realizálták. A Jegyzet tőke részaránya csökkenő, ami azért lehetséges, mert a minden évben állandó a Jegyzett

---

³⁴ Dr. Adorján Csaba (és mások): Vertikális mutatószámok a forrásoknál. In: Számvitel és elemzés II/B. kötet: A beszámoló elemzése. Budapest, 2003 p.12.

tőke összege, viszont a Saját tőke nő. Az előbbi mutató reciproka, vagyis a Saját tőke-Jegyzett tőke aránya, azaz a tőkenövekedési ráta mutatja igazán a Saját tőke növekedésének és a Jegyzett tőke állandóságának a kapcsolatát. 2010-ben az érték 618,18% volt, ami 2013 év végére megduplázódott. Nagyon fontos mutató még a tőke önfinanszírozási mutatója. A tőke önfinanszírozó képessége kiváló értéket mutat, köszönhetően az igen magas Eredménytartaléknak, viszont apró ingadozások fedezhetők fel. Fontos megjegyezni, hogy az eredménytartalék növekedése miatt növekszik a saját tőke, ez pozitív mérleg szerinti eredmény, vagyis a nyereséges gazdálkodás miatt nő. Továbbá

Hátrasorolt kötelezettségekkel és Hosszú lejáratú kötelezettségekkel egyik évben sem rendelkezik a vállalat. Az esedékességi aránymutató, vagyis a Rövid lejáratú kötelezettségek részaránya minden évben 100%.

Passzív időbeli elhatárolások részaránya csekélynek mondható az összes forráshoz képest, arányában folyamatos, lassú emelkedés mutatható ki.

Horizontális elemzés esetén kevesebb pénzügyi mutatót használunk. Ebben az esetben Tárgyi eszközök fedezettsége mutató értéke megegyezik a Befektetett eszközök fedezettségével. Ez mutató arra szolgál, hogy megmutassa, hogy az összes befektetett eszközt mekkora arányban fedezi saját tőke. Kedvezően alakult, mert 2013-re 1,5-szeresére növekedett az értéke. Immateriális javak, illetve Befektetett pénzügyi eszközök nincsenek. Hasonló okok miatt a működés biztonsági mutató is azonos mutatószámokat ad, hiszen a Saját tőkét bővítendő Hátrasorolt és Hosszú lejáratú kötelezettségek értéke a vizsgált időszakban nulla.

A tőkemultiplikátor a tőkeerősség fordítottja. Váltakozó, egyértelműen csökkenő az az eszköz mennyiség / állomány, amit a saját tőkével lehet fedezni. A vállalkozásnak kedvező a Rövid lejáratú kötelezettségek fedezettsége, 2010-2013 időszakban 200%-ra nőtt az értéke. Általában a kisebb cégek, mikro- és kisvállalkozások nem fordítanak túl nagy figyelmet a direkt módon irányított, megtervezett finanszírozási politikának. A rögtönzött finanszírozás legtöbbször az agresszív finanszírozási politikához hasonlít. Kockázatos, mivel a potenciális pénzügyi nehézségekre nincs megfelelő módon felkészülve a cég.³⁵

---

³⁵ Illés Ivánné: A hosszú távú finanszírozási döntések főbb jellemzői. In: Vállalkozások pénzügyi alapjai. Budapest, 2009. p. 169

A **Farkas Pálinka Kft.**-t 2002-ben hozták létre, fő tevékenysége a desztillált szeszesital gyártása. Nyilvános adatok alapján, a mérleg és a kiegészítő melléklet segítségével készíttem el először a vertikális, majd a horizontális mérlegelemzést.

A Befektetett eszközökön belül a legnagyobb arányban a Tárgyi eszközök találhatók, minimális részben pedig az Immateriális javak. Befektetett pénzügyi eszközök nincsenek. 2011-ben 0,62% volt az Immateriális javak részaránya, ami 2013-ra 0,07%-ra csökkent, feltehetőleg az amortizáció miatt. Tárgyi eszközök részaránya ingadozó, de stabil, min. 99%. Számottevő változás nem következett be, csupán 0,07%-os csökkenés. A Tárgyi eszközök között szerepel például a 2003-ban vásárolt ingatlan épület és földterület, továbbá a 2005-ben vásárolt üzemi berendezés és befejezetlen beruhásként feltüntetett gyümölcscefre tárolónak a beruházása, melynek értéke 2010.12.31-én, 2011.12.31-én és 2012.12.31-én is 2.241eFt értéken, 2013.12.31-én 2.304eFt értéken szerepelt a könyvekben.

A Forgóeszközök aránya 36,7%-kal csökkent. A Készletek értékét minden évben a továbbértékesítés céljából gyártott pálinka jelenti. A Készletek értéke, így a Készletek részaránya is meglehetősen ingadozó, csupán 3,08% többletet realizálhat. A Követelések részarányának 1,32%-os csökkenése is utalhat az értékesítés visszaesésére, de számításba vehető az az eshetőség is, miszerint a készpénzes értékesítés növekedett, vagy a vevőkezelése jobb. Értékpapírokból származó követelése nincsen a vállalkozásnak. Pénzeszközök részarányának abszolút módon történt meghatározása azt mutatja, hogy 2,05%-kal csökkent. Az Aktív időbeli elhatárolások szerepe nem mondható meghatározónak a Mérleg főösszegéhez mérten, arányuk alig éri el az 1%-ot. Az Aktív időbeli elhatárolások - a 2000. évi C. törvény a számvitelről (továbbiakban: Számviteli törvény) - alapján számolják el. Abszolút elemzéssel 0,45%-ot, relatív elemzéssel 77,85%-ot csökkent a megfigyelt időszakban.

A Források, vagyis a Passzívák vertikális elemzésének lényeges részét képezi a Saját tőke aránya. Önálló elemzése lehetséges, viszont abban az esetben teljes, nem csupán egymást követő két évet, inkább több év eredményét vetjük össze.³⁶ 2010-ben 18,31%-ban, viszont 2013-ban már 27,93% arányban finanszírozta a Saját tőke a vállalat eszközállományát. Ez 52,53%-os javulás. Fontos még azt is ismerni, hogy az Idegen tőkét mekkora arányban fedezi a Saját tőke. 2010.12.31-i adatok szerint a záró

---

³⁶ Dr. Adorján Csaba (és mások): Vertikális mutatószámok a forrásoknál. In: Számvitel és elemzés II/B. kötet: A beszámoló elemzése. Budapest, 2003. p. 12.

mérlegben az Idegen tőke 4,38-szor nagyobb a Saját tőkénél. Habár ez a szám 2013 év végére csökkent, még így is óriási a külső forrásból szerzett tőke aránya.

A kötelezettségek aránya a legmagasabb a Passzíváknál. Hátrasorolt kötelezettsége a vállalkozásnak nincs, a Hosszú lejáratú kötelezettségek részaránya 55,18%-ot csökkent, az összes forráshoz viszonyítva 48,86%-kal esett. A Rövid lejáratú kötelezettségek 2013-ra lényegesen megnövekedett. A megfigyelt időszak eleje és vége közti különbség a részarány esetén 23,53% növekedés, Forráshoz viszonyítva pedig 11,41%-os növekedés.

A befektetett eszközök fedezettsége mutató illetve a Tárgyi eszköz fedezetségi mutató választ adhat a magas kötelezettség arányára, hiszen ha nem Saját tőkéből fedezi a vállalat a beszerzéseket, akkor hitelből. 2010-ről 2013-ra 21,33-ról 30,62-re változott, azaz 9,29%-kal nőtt. További horizontális mutató a Forgóeszközök és a Rövid lejáratú kötelezettségek aránya, ami arra ad számszaki adatot, hogy a Kötelezettségek mekkora részét teszik ki a likvid eszközök. Ez a mutató felére csökkent. A befektetett eszközök fedezettsége II. mutató 66,38%-ról 16,89%-os csökkenést ért el, ami azt jelenti, hogy egyre kevesebb Befektetett eszközt finanszíroz a vállalat Saját tőkéből és Hosszú lejáratú kötelezettségből. A már meglévő eszközállomány 1/5-ét lehet csak Saját tőkéből fedezni 2010-ben, 2013-ra 34,44% javulás volt kimutatható.

A Szilvórium Bt. 1993-ban alakult. A társaság desztillált szeszesital gyártásával foglalkozik, pálinkafőzéssel. A kiegészítő mellékletben azt nyilatkozzák, hogy a piaci verseny erős és a jogi szabályozás szigorú, de folytonos beruházásaikkal remélik, hogy a színvonalat tartani tudják. Fejlesztéseik során a minőségi javulást célozta meg a cég, igényes fogyasztók elismerését szeretnék elnyerni, Kisgörbői Pálinkák széles skáláját kínálják.

A vállalkozás nem rendelkezik Immateriális javakkal. A Tárgyi eszközök 2010 és 2013 között több mint $\frac{3}{4}$ részét képezi a Befektetett eszközöknek, míg a Befektetett pénzügyi eszközök kevesebb, mint $\frac{1}{4}$ részt képviselnek. A Tárgyi eszközöknél és a Befektetett pénzügyi eszközöknél is felfedezhető ingadozás, összességében csökkenő tendencia látható. Ezt a csökkenést tényleges eszközcsökkenésnek is be lehet tudni, viszont az értékcsökkenési leírással járó állomány csökkenés is lehetséges. A kiegészítő mellékletben nem tesznek megjegyzést erről.

A Forgóeszközök aránya 2010-2013 időszakában folytonos növekedést mutatott, aminek mértéke kétszeresére változott. Az ok az lehet, hogy a Készletek – ami

átlagosan 90%-át teszi ki a Forgóeszközöknek - aránya a háromszorosára növekedett és a többi Forgóeszköz sem produkált radikális csökkenést. A követelések aránya 164%-kal, részaránya 20,44%-kal növekedett, aminek oka lehet az, hogy nem tudta a cég eladni a késztermékeit, viszont annak az lenne a jele, hogy csökkent az árbevétel. Mivel ez nem így történt, így a további ok az lehet, hogy előállításához halmozott fel készletet a főzde. Értékpapírok nincsenek. Pénzeszközök állományváltozásában található csökkenés, 17,14%-ról csökkent 1,3%-ra, ez 92,42%-os csökkenést okozott, melynek oka lehet kötelezettség csökkentés, például hiteltörlesztés. Az Aktív időbeli elhatárolások minimális részt képeznek a cég kimutatásaiban, 0,09%-os növekedés mutatható ki.

Saját tőke aránya a vizsgált időszakban háromszoros növekedést mutatott, ami kedvező hír a vállalatnak illetve a potenciális befektetők, résztulajdonosok számára. A Mérleg szerinti eredmény Saját tőkéhez viszonyított mutatója is igazolja, hogy a vállalkozás önerőből való vagyoni gyarapodása igen kedvező. Az Eredménytartalékok aránya is növekedett, habár a részarány csökkenést mutat.

Hátrasorolt, azaz 5 éven túli esedékességű kötelezettséggel nem rendelkezik a vállalat. A Hosszú lejáratú kötelezettségek a négy év alatt csökkentek, míg a Rövid lejáratú kötelezettségek 89%-kal növekedtek. Ez az összefüggés arra enged következtetni, hogy átsorolással törlesztik a Hosszú lejáratú kötelezettségeket, hiszen gyarapodott a cég tőkéje. A Passzív időbeli elhatárolások a Számviteli törvény szabályozása alapján történt, a 2010-et követő 3 évben átmenő aktívákat és passzívákat is képezték.

2. táblázat: A vizsgált bérföldék vagyoni helyzetének összefoglalása

Megnevezés	Cseledi Kft.	Farkas Pálinka Kft	Szilvórium Bt.
Vagyonnövekmény	NÖVEKEDETT	CSÖKKENT	CSÖKKENT
Közös jellemzők:			
- magas tárgyi eszköz állomány	Magas, de csökkenő tendenciát mutat	Magas, növekvő tendenciát mutat	Magas, növekvő tendenciát mutat
- nincs immateriális eszköz	X	Van, minimális és csökken	X
- nincs befektetett pénzügyi eszköz	X	X	Van, csökken
- nincs hátrasorolt kötelezettség	X	X	X
Különbségek:			
- készletek	Aránya és részaránya is alacsony és csökkent	Aránya és részaránya is alacsony, minimálisan növekedett	Aránya közepes, részaránya magas mértékű növekedett
- pénzállomány	Magas pénzállomány	Alacsony pénzállomány, magas vevőkövetelés	Közepes pénzállomány alacsony vevőkövetelés
- saját tőke (aránya)	Közepes arányú, gyorsan és hangsúlyosan növekszik	Alacsony arányú, stabilan növekszik	Alacsony arányú, stabilan növekszik
- hosszú lejáratú kötelezettség	X	Közepes mértékű, fokozatosan csökken	Aránya közepes mértékű, részarány magas, fokozatosan csökken
- rövid lejáratú kötelezettség	Közepes mértékű, fokozatosan csökken	Közepes mértékű, fokozatosan növekszik	Alacsony arányú, kis mértékű növekedés
- finanszírozási politika	agresszív	agresszív	agresszív

Forrás: ³⁷

³⁷ e-beszamolo.kim.gov.hu adatai alapján saját számítás / értékelés

„Az agresszív finanszírozási stratégia: A vállalt az eszközök kisebb hányadát finanszírozza tartós forrásokkal, mint amennyit az eszközök megtérülési idő szerinti struktúrája megkövetelne.”³⁸

4.1.2 Hosszabb távú pénzügyi helyzet értékelése

A hosszabb távú pénzügyi helyzet elemzése esetén az adósságállományra vonatkozó mutatókat értékeljük.

Adósságállománynak hívjuk azokat az forrásokat, melyeknek futamideje meghaladja az egy évet.³⁹

A **Cseledi Kft.** nem rendelkezik Hátrasorolt és Hosszú lejáratú kötelezettséggel sem, így az adósságállomány vizsgálatának nincs értelme. Ellenben az eladósodottság foka és a Követelésekkel csökkentett eladósodottság foka, az az a nettó eladósodottság csökkenést mutat a tanulmányozott időszakban.

A **Farkas Pálinka Kft.** adósságállomány aránya 2010-ben 67,86% és 2011-ben 72,56% volt. Ez a két érték kritikusnak mondható, sőt még 2012-ben is 54,9% volt, de már lassú, javuló tendencia mutatkozott, aminek meg is lett az eredménye. 2013-ban már csak 38,29%. Az adósságállomány teljes értékét a Hosszú lejáratú kötelezettségek adják. A Saját tőke aránya ellenkező irányba mozog, mint az adósságállomány aránya, kisebb kilengésekkel, de egyértelműen növekvő, ami azt jelenti, hogy csökken a vállalat adósságfedezeti kockázata. Az adósságállomány fedezetségi mutató is ezt a javulást támasztja alá. Az eladósodottság foka 2010-2013-as időszakban 12,37%-os csökkenésével az eszközállomány kötelezettség terhe is csökken.

A **Szilvórium Bt.** nem rendelkezik Hátrasorolt kötelezettségekkel, az adósságállomány egészét a Hosszú lejáratú kötelezettségek alkotják. Az Adósságállomány aránya 85,54% volt, ami nagyon magas érték. A kiegészítő mellékletben illetve a kimutatásokban nincs tételesen bemutatva a Hosszú lejáratú kötelezettségek magas összegének oka. 2013-ra 1/3-val csökkent a mutató, ez már kedvezőbb. A javulás a Saját tőke arányában is mutatkozik, kétszeresére növekedett 2010-2013 viszonylatában.

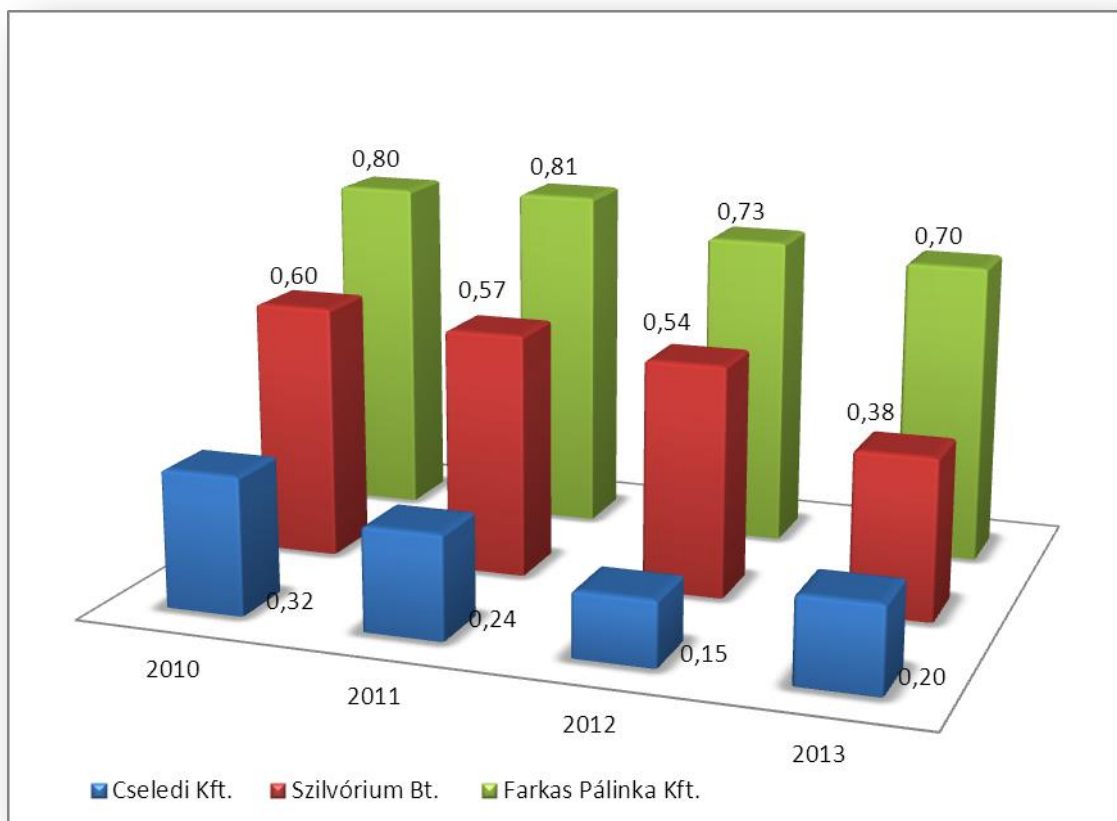
³⁸ Illés Ivánné: Fogalmak. In: Vállalkozások pénzügyi alapjai. Budapest, 2009. p. 232

³⁹ dr. Bíró Tibor – dr. Pucsek József – dr. Sztanó Imre: A pénzügyi helyzet alakulásának átfogó elemzése. In: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Budapest: Perfekt Rt., 2001 p. 45-46.

A hosszabb távú pénzügyi értékelés kapcsán azt a következtetést vontam le, igaz hogy a vizsgált időszak és a gazdasági környezet azonos, az alaptervekenység és a piaci pozíció közel hasonló, mégis merőben más mind a három vállalat pénzügyi helyzete. Az adósságállomány tartós magas szintje aggodalomra adhat okot, viszont ha azt az oldalát tekintjük, hogy a fejlesztéseknek és a beruházásoknak köszönhetően hosszú távú hitelre volt szükség, akkor a jövőbeni nagyobb nyereség reményében pozitívabb képet tudunk alkotni a cégek helyzetéről. Érdeemes lenne mihamarabb visszafizetni a hosszútávú hiteleket, de úgy, hogy az ne váljon a likviditás kárára.

1. grafikon: Eladósodottság foka 2010-2013

Forrás: ⁴⁰

4.1.3 Rövid távú likviditásra vonatkozó mutatók

⁴⁰ e-beszamolo.kim.gov.hu adatai alapján saját számítás

A likviditási ráta egy rövid távú mutató. Kiszámításával arra kapunk számszaki adatot, hogy a vállalkozásunk mekkora arányban képes finanszírozni a Forgó eszközeinek állományával az éven belül kiegyenlítendő rövid távú kötelezettségeket. Ha a likviditási ráta értéke 1 alatt van, akkor a vállalatot fizetésképtelennek minősítjük, 1,3-nál nagyobb érték esetén elfogadható, 1,8-as arány felett kiváló a fizetőképességi helyzet.⁴¹

A **Cseledi Kft.** likviditása megfelelő, állandó növekedést mutat. 2012-ben 3,22, vagyis év végén háromszor annyi a forgó eszközök állományi értéke, mint a rövid lejáratú készleteké. Ez a magas arány több mint kiváló, viszont ha túl magas, akkor az a jövedelmezőség romlását okozhatja. A likviditási gyorsrátában a Forgóeszközöket csökkentjük a kevésbé likvid Készletek állományával, és ennek a különbségnek a Rövid lejáratú kötelezettségekhez való arányát értékeljük.⁴² Kisebb csökkenést leszámítva, ami 2012 és 2013 között történt, összességében több mint kétszeresére nő.

A **Farkas Pálinka Kft.** esetében rendkívül alacsony a likviditási ráta, egyik évben sem éri el az 1-et. Ez túlságosan alacsony, ennek oka az is lehet, hogy év végére az éppen esedékes Rövid lejáratú kötelezettségeket kiegyenlítve lecsökken a likvid eszközök aránya. A megfigyelt időszakban sajnos ez a tendencia nem változik kiemelkedően, sőt 50%-kal csökken. Sürgős közbelépésre lenne szükség.

A **Szilvórium Bt.** likviditási mutatóinál megfigyelhető, hogy a likviditási ráta kiemelkedően magas értékeit a Forgóeszközök magas Készlet tartalmának köszönheti.

A likviditási ráta az elemzett periódusban 6 feletti értéket mutat, ami 2013 év végére majdnem megduplázódik. Azonban, ha csökkentjük a Követelések értékét a Készletekkel, akkor a likviditási gyorsráta megmutatja az ingadozó, csökkenő tendenciát. Ez esetben 75%-os esés következett be.

Összegezve a cégek fizetőképességi helyzetének vizsgálata kapcsán elmondható, hogy rendkívül vegyes képet kaptam. Az azonos tevékenységi kör ellenére a

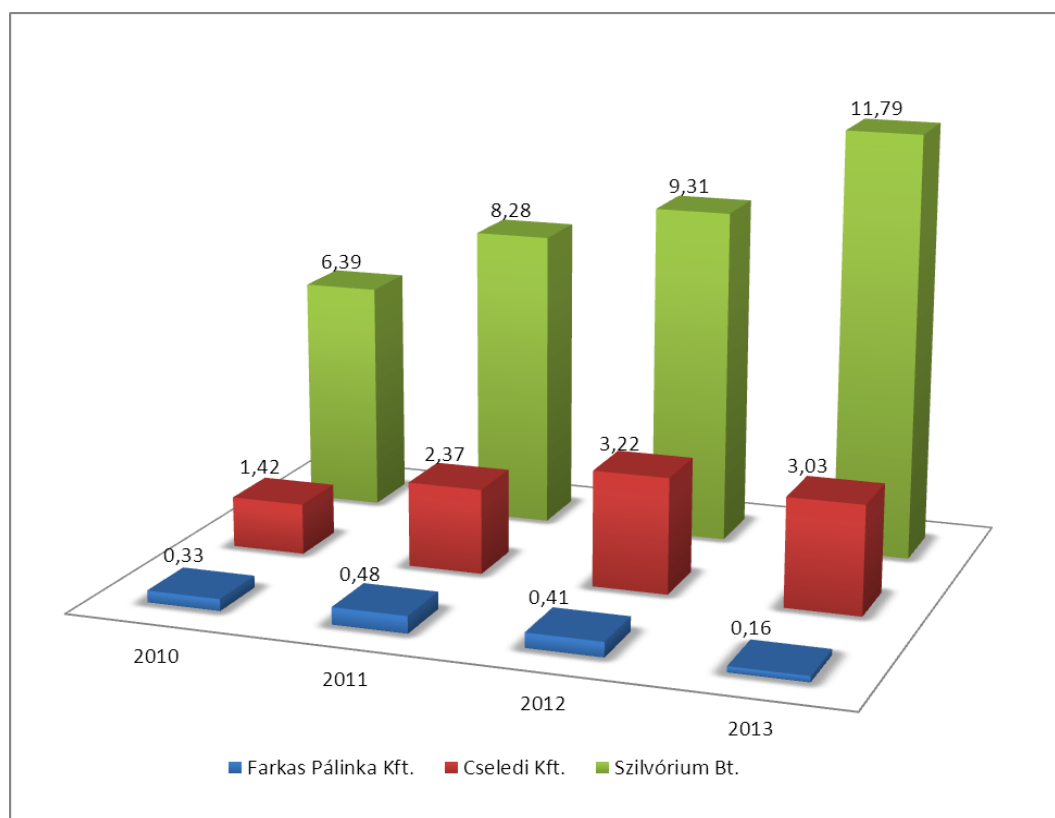
---

⁴¹ dr. Bíró Tibor – dr. Pucsek József – dr. Sztanó Imre: A pénzügyi helyzet alakulásának átfogó elemzése. In: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Budapest: Perfekt Rt., 2001 p. 46-47.

⁴² Dr. Siklósi Ágnes-Veress Attila: Vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzet elemzése. In: Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzés. Budapest. p. 387-396

vállalkozások likviditási helyzete jelentősen eltérő mértékű. A kiváló fizetőképesség mellett a folyamatosan romló, sőt a fizetőképességet jelentősen veszélyeztető helyzettel is találkoztam. Mind a likviditás feletti, mind pedig a likviditás alatti helyzet közbelépést, kezelést igényel. Előbbi esetén a likvid eszközök hatékony befektetéséről kell gondoskodni, melyre megoldás akár a beruházási tevékenység élénkítése, de a korábban felvett hitelek visszafizetése is aktuális lehet, utóbbi esetben pedig a fizetőképességet helyreállító, javító lépésekre van szükség. A fizetőképesség javítható például a készpénzben történő értékesítések növelésével, a kintlévőségek eredményesebb beszedésével a Farkas Pálinka Kft-nél, ahol a követelések 99%-a vevőkövetelés. Továbbá hitelek felvételével vagy felesleges eszközök eladásával növelni lehet a fizetőképességet.

2. grafikon: Likviditási mutató I. 2010-2013

Forrás: ⁴³

4.2 Bérfőzdek piaci helyzete

⁴³ e-beszamolo.kim.gov.hu adatai alapján saját számítás

Egyes vélemények szerint, a bérfőzés ismételt adófizetés alá vonásával mélyebb pontra sodorhatja a bérfőzőket és így magát a bérfőzetést is, mint iparágat. Van, aki olyannyira pesszimista, hogy a komplett iparág eltűnését jósolja.

A félelmek nem újkeletűek. 2010-ben, amikor bevezették a „szabad otthoni pálinkafőzést”, már akkor attól tartottak a szakértők (is), hogy a feketén előállított pálinka el fogja árasztani a piacokat. Egyes becslések szerint, közel 100 milliárd forint adót (jövedéki adó + áfa) vonva el ezzel az állami költségvetésből 2010 és 2014 év vége között. Megközelítőleg 20 millió liter mennyiségű illegálisan előállított pálinka kerülhetett ki a magánfőzők kezéből. Törvénybe ütköző volt az adómentes mennyiség felett főzött pálinkát megtartani úgy, hogy nem fizettek utána adót. Legfeljebb 200 hektoliterfok (200 liter 100 térfogatszázalék, ami 400 liter 50 térfogatszázalék) párlatot lehetett főzni. A keletkezett többletmennyiség után adófizetési kötelezettség áll fenn, amelynek mértéke 333.385 forint volt. A területileg illetékes Vám- és pénzügyőr hatósághoz a magánfőző köteles volt bejelenteni az adómentes mennyiség felett főzött párlat mennyiségét és tényleges szeszfokát, az adókötelezettség keletkezését megelőző 5 nappal megelőzően, a többlet mennyiséget pedig meg kellett semmisíteni. A denaturalizálás, az az eljárás, amely során az égetett szeszt emberi fogyasztásra alkalmatlanná teszik. A jogellenes többlet előállítás miatt keletkezett költségvetési hiánynak pontos kimutatott leképződése nincs, 2010 előtti időszakok lefőzött és bevallott pálinka mennyisége alapján, illetve az éves gyümölcstermés mennyisége alapján próbálnak következtetéseket levonni a NAV munkatársai illetve az agrárszektor résztvevői.⁴⁴

A 2014.12.31-ig adómentesnek számító pálinka előállítását azért kellett adókötelessé tenni, mert az Európai Unió irányelvekkel jogharmonizáció kötelezettsége áll fenn. Az Európai Bizottság jogsértésnek titulálta az adómentes pálinka előállítását, tehát változtatni kellett a szabályzáson.

A jelenleg hatályos jogszabályok értelmében a magánfőzőknek és a bérfőzőknek is jövedéki adót kell fizetniük az előállított pálinka után. Figyelembe véve a tényeket. Számos, a pálinka eladásával foglalkozó internetes oldalt tanulmányoztam, és arra a következtetésre jutottam, hogy a magánfőzés költség vonzata arányaiban a legkisebb. A desztilláló berendezést meg kell vásárolni (feltéve, hogy eddig nem rendelkezett vele),

---

⁴⁴ hvg.hu: Orbánék feketepálinkája a mélybe húzta a piacot [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.24.
Megjelent: hvg.hu honlapján 2014.02.19-én. Hozzáférés:
http://hvg.hu/gazdasag/20140219_Orbanek_fekete_palinkaja_a_melybe_huzta_a

viszont hosszútávon annak az ára megterül. A magánfőző jövedéki adó fizetési kötelezettsége éves szinten csupán 1.000 forint. Ezért az átalányadóért főzhet saját fogyasztásra 50 liter, vagyis 86 liter 50 térfogatszázalékos, azaz 43 Hektoliterfokos (HLF) párlatot. Természetesen felmerülhet további költség is, például villanyáram vagy tűzifa költsége, ami a szesz kifőzéséhez szükséges. Opcionális költség lehet, ha a magánfőző részt vesz szakirányú képzésen, hogy elsajátítsa a minőségi párlatfőzés tudományát.

A bérfőzdek esélyeinek latolgatása nagyvonalú becslésekre alapozva történik, az általam megtekintett reprezentatív árajánlatokból vettem az információt. A hatályos törvénymódosítás alapján 1 liter 50 fokosra állított pálinka után 835 forint adót kell kifizetni. Ez annyi, mint 1.670 Ft / HLF. Ehhez kapcsolódnak még a bérfőző által felszámolt egyéb díjak, amelyek fedezik a bérfőzés során az adott mennyiség lefőzése alatt felmerülő költségeket.⁴⁵ Multinacionális áruházláncokban illetve az interneten, jó minőségűnek mondható pálinkák, 4.000 forint/liter áron már kaphatók.

4.3 Forgatókönyv-elemzés

Az érzékenységi- és a nyereségküszöb-elemzés egyik hátránya, hogy csupán egy-egy, egymástól függetlennek titulált tényező elmozdulásának hatását vizsgálja. A forgatókönyv (szcenárió) –elemzés komplex, a változók eltérőek, viszont azok egységes és következetes kombinációját emelik ki és a paraméterekben bekövetkezett egységes változás hatását vizsgálják az elemzők.

A forgatókönyv-elemzés (szcenárió elemzés) egy projekt elemzésére alkalmazott módszer a feltételezések egy adott kombinációja mellett. Kölcsönösen összefüggő változók esetén a változók értékeinek néhány kombinációja, azok paramétereiben bekövetkezett együttes változás forgatókönyv-elemzéssel vizsgálható. A scenárió elemzés építve a változók konzisztens kombinációjára pontosabb meghatározást jelent egy pesszimista vagy optimista értéknél.

A forgatókönyv-elemzést alkalmazzák például a projektek/beruházások nettó jelenértékére való hatás vizsgálatok is. Ekkor az elemzés az alábbi lépésekből áll:

1. Az alapesetre vonatkozó nettó jelenérték kiszámítása.

---

⁴⁵ hvg.hu: Elbukott Orbánék pálinka-szabadságharca [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.24. Megjelent: hvg.hu honlapján 2014.04.11-én. Hozzáférés: http://hvg.hu/gazdasag/20140410_Elbukott_a_magyar_palinkaszabadsagharca

2. Az egymással összefüggő változók körének meghatározása.
3. Forgatókönyvek kialakítása.
4. Az egyes forgatókönyveknek megfelelően a nettó jelenérték újbóli meghatározása.
5. Az egyes scenáriók elemzése.⁴⁶

A forgatókönyv-elemzéssel megtekintem az adott kimenetelhez vezető döntéseket, folyamatokat, változások okait, felhasználva az 4.1. fejezetben vizsgált Cseledi Kft., Farkas Pálinka Kft. és a Szilvórium Bt. kimutatásait. Az üzemi (üzleti) eredmény, a cég alap tevékenységéből származó eredménykategória, ami a kamatfizetés és az adózás előtti eredményt mutatja. A saját tőke a vállalkozás saját vagyona, az a tőke, amelyet a vállalkozás tulajdonosai véglegesen a vállalkozás rendelkezésére bocsátottak, emellett tartalmazza a vállalkozás működése alatt felhalmozott eredményt és külön sorában a tárgyév eredményét.⁴⁷

3. táblázat: Tőkearányos üzemi eredmény alakulása 2010-2013

		2010	2011	2012	2013	Növekedési ütem	Elmozdulás
Cseledi Kft.							
Üzemi (üzleti) jövedelmezőség=	Üzemi eredmény / Árbevétel	0,0112	0,3437	0,2396	0,2327	2,1362	113,62%
*							
Tőkeforgási sebesség=	Árbevétel / Saját tőke	1,6308	1,412	1,2374	1,2084	0,9278	-7,22%
=							
Tőkearányos üzemi eredmény=	Üzemi eredmény / Saját tőke	0,0182	0,4853	0,2965	0,2812	1,982	98,20%
Farkas Pálinka Kft.							
Üzemi (üzleti) jövedelmezőség=	Üzemi eredmény / Árbevétel	0,1989	0,2397	0,2584	0,1126	0,8673	-13,27%
*							
Tőkeforgási sebesség=	Árbevétel / Saját tőke	2,6395	4,3233	3,4241	2,4877	0,9853	-1,47%
=							
Tőkearányos üzemi eredmény=	Üzemi eredmény / Saját tőke	0,5251	1,0361	0,8848	0,28	0,8545	-14,55%
Szilvórium Bt.							
Üzemi (üzleti) jövedelmezőség=	Üzemi eredmény / Árbevétel	0,0947	0,2309	0,1699	0,2255	1,2424	24,24%
*							
Tőkeforgási sebesség=	Árbevétel / Saját tőke	1,4965	1,5625	0,9928	0,8737	0,8741	-12,59%
=							
Tőkearányos üzemi eredmény=	Üzemi eredmény / Saját tőke	0,1417	0,3608	0,1687	0,197	1,086	8,60%

⁴⁶ Illés Iván: Forgatókönyv (scenárió) elemzés. In: Vállalkozások pénzügyi alapjai. Budapest, 2009. p. 146

⁴⁷ Dr. Sztanó Imre (és mások): A saját tőke fogalma, tartalma. In: Pénzügyi számvitel. p. 295

A táblázatban található összefüggésből megállapítható, hogy a tőke jövedelmezőségének változása melyik tényező - az üzemi (üzleti) tevékenység jövedelmezőség vagy a tőkeforgási sebesség - elmozdulásából, milyen mértékben következett be. A tőkearányos üzemi eredmény megmutatja, ha a saját tőke egy egységgel elmozdul, akkor az eredményben milyen irányban, mekkora elmozdulás követi. A cégek számára az a kedvező, ha a jövedelmezőségi mutatók értéke emelkedő tendenciát mutatnak. Növekedési ütem segítségével meg lehet mondani, hogy 2010 viszonylatában 2013-ra mennyire növekedett a tőkearányos üzemi eredmény.

Elemzésem során a 2015.01.01-től hatályos Jöt. 67/A §, azaz a magánfőzésre vonatkozó szabályok változásának hatását vizsgálom. A **1. forгатókönyv** elemzés azt az esetet vizsgálja, miszerint a törvényváltozás hatására nem esik vissza a bérfőzdek árbevétele. 2010.01.01-2013.12.31 adatai alapján mind a három cég esetén felállítunk a tőkearányos üzemi eredmény éves átlagos növekedési ütemére vonatkozóan egy regressziós függvényt és az alapján kiszámoljuk a 2014.01.01-2014.12.31 terjedő üzleti évre az éves átlagos növekedési ütemet. 2014-es üzleti évet bázisnak tekintjük és prognózist állítunk fel 2015-re.

A normál esetet tekintjük, miszerint 2014-ben a régi szabályzás (legfeljebb 43 hektoliterfokig a bérfőzetés jövedéki adótartalma 0 forint) érvényes, adatok hiányában az éves átlagos növekedési ütem alapján számítjuk az üzemi arányos tőkejövedelmezőséget mind a három cégnél. A 2015-ös évben a törvény változás hatására feltételezzük, hogy az árbevétel nem változott, így az üzemi (üzleti) eredmény sem, ezáltal az üzemi tevékenység arányos tőkejövedelmezőség sem.

---

⁴⁸ e-beszamolo.kim.gov.hu adatai alapján saját számítás

4. táblázat: 1. forgatókönyv

1. forgatókönyv	2013	Éves átlagos növekedési ütem	2014	2015
Cseledi Kft.				
Üzemi tevékenység arányos tőkejövedelmezőség	0,2812	1,9820	0,5573	1,1046
Farkas Pálinka Kft.				
Üzemi tevékenység arányos tőkejövedelmezőség	0,2800	0,8545	0,2393	0,2045
Szilvórium Bt.				
Üzemi tevékenység arányos tőkejövedelmezőség	0,1970	1,0860	0,2140	0,2324

Forrás: ⁴⁹

A **2. forgatókönyv** szerinti eredmény előállításához egy statisztikai módszert, a **regresszió-analízis** eszközt alkalmaztam. Ennek során *regressziós egyenest illesztettem* az elmúlt évek árbevételi adata és az üzemi eredmény arányos tőkejövedelmezőség mutatója közötti értékekre, azzal a céllal, hogy megtaláljam azt a lineáris függvényt, amely a legjobb illeszkedést mutatja a pontokra. Az *egyenes egyenletének segítségével* a forgatókönyv alapján előrejelzést tudok adni arra, várhatóan hogyan változik *y* változó az *x* változó hatására, példában konkrétan a tőkejövedelmezőség mutatójának értéke az árbevétel változására.

A lineáris regressziós függvény általános képlete: $\hat{y}=b_0+b_1*x$, ahol

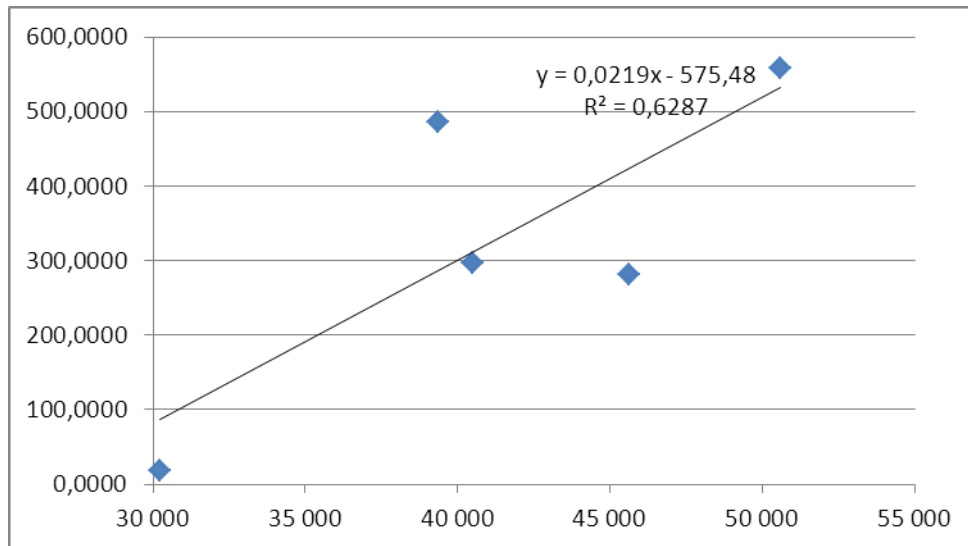
- $\hat{y}$ az eredményváltozó,
- *x* a magyarázó, vagy független változó,
- b_0 és b_1 paraméterek:
  - b_0 az $x=0$ helyen felvett függvényérték,
  - b_1 , az egyenes meredeksége, amennyiben $b_1 \neq 0$, akkor a két vizsgált ismérv nem független.

⁴⁹ e-beszamolo.kim.gov.hu adatai alapján saját számítás

Az egyenest az MS Excel program segítségével állítottam elő.

3. grafikon: Az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adatokra illesztett lineáris regressziós egyenes a Cseledi Kft. adatai alapján

Forrás: ⁵⁰

A lineáris **egyenes egyenlete** a lineáris regresszió szerint: $\hat{y} = -575,48 + 0,0219 \cdot x$, ahol

- $\hat{y}$ az eredményváltozó, azaz a tőkejövedelmezőség mutatója,
- x a magyarázó, vagy független változó, azaz az árbevétel,
- b_0 és b_1 paraméterek:
  - b_0 az $x=0$ helyen felvett függvényérték (nincs tárgyi értelme, $x=0$ nem tartozik bele az x_i -k értelmezési tartományába),
  - $b_1=0,0219$, amely azt jelenti, hogy ha az árbevétel 1%-kal több, a tőkejövedelmezőségi mutató 0,0219%-kal nő.

Fontos megjegyezni, hogy a regressziós egyenes akkor reprezentálja megfelelően a két ismérv közötti kapcsolatot, ha a *standard hiba nem haladja meg a 20%-ot*, azaz az eredményváltozó (y) tényleges és becült értékei ($\hat{y}$) átlagosan 20%-nál nem térnek el nagyobb mértékben egymástól. Vizsgálatomat az MS Excel program Adatelemzés eszközéből a Regresszió lehetőség alkalmazásával végeztem el (1. táblázat). Megállapítottam, hogy a standard hiba $12,8\% < 20\%$, vagyis az y -nak x szerint becült értékei és a tényleges értékek között eltérés nagyságrendje elfogadható.

⁵⁰ saját szerkesztés

A fentiek alapján becsülhető a **forgatókönyv** a tőkejövedelmezőségi mutató 2015-re vonatkozó értéke. A forgatókönyvben a bevétel 15%-os csökkenését valószínűsítettem Piros László a Magyar Pálinkalovagrend nagymester előrejelzése alapján, - melyet a Napi Gazdaság című folyóiratnak tett.⁵¹ -, így a tőkejövedelmezőségi mutató értéke a lineáris regressziós függvény szerint $\hat{y} = -575,48 + 0,0219 \cdot x = 274,09$.

Amennyiben tehát a bevétel 2015-re az előző évi bevételhez képest 15%-kal visszaesik, a tőkejövedelmezőség csökkenése 4,3%-osra tehető. Ez kedvezőnek mondható, mivel a bevétel csökkenés mértékénél jóval kisebb a tőkejövedelmezőség visszaesése az ismérvek közötti kapcsolat alapján. Az, hogy az árbevétel csökkenését a jövedelmezőség visszaesése kisebb mértékben követi, visszavezethető a vállalkozás költségszerkezeti arányaira, vagyis arra, hogy abban nem a fix költségek, hanem a változó költségek dominálnak (alacsony a működési tőkeáttétel foka, a működési kockázat).

A Farkas Pálinka Kft. és a Szilvórium Bt. esetén a forgatókönyv-elemzéshez kapcsolódó számítások művelete, illetve a paraméterek meghatározásai és kritériumai megegyeznek.

A **Farkas Pálinka Kft.** adatai alapján a lineáris regresszió függvény:

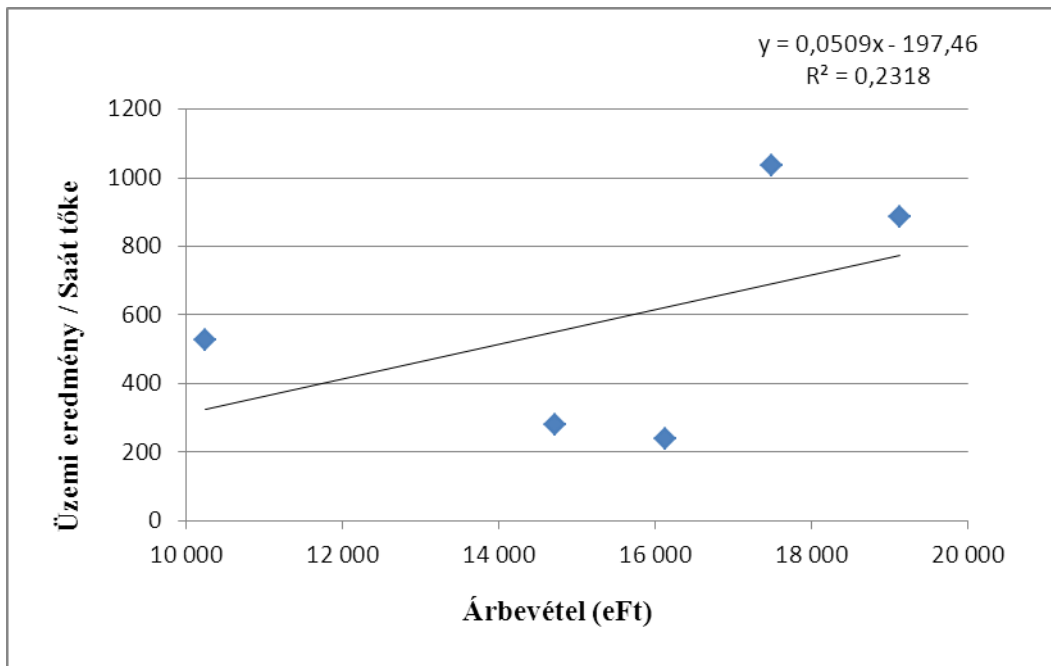
$\hat{y} = -197,46 + 0,0509 \cdot x$. A regressziós függvény segítségével kiszámított tőkejövedelmezőségi mutató értéke 499,85 lett, ami 4,81%-os csökkenést eredményezett a 15%-os árbevétel változás hatására, ami optimálisnak tekinthető, abból a szempontból, hogy az árbevétel változás okozta kockázat kezelhető. A b_0 : az $x=0$ helyen felvett függvényérték, viszont jelen esetben nincs tárgyi értelme, $x=0$ nem tartozik bele az x_1 -k értelmezési tartományába, mivel $b_0 < 0$. A $b_1 = 0,0509$, amely azt jelenti, hogy ha az árbevétel 1%-kal több, a tőkejövedelmezőségi mutató 0,0509%-kal nő.

A MS Office excel adatelemzés opciójával kiszámítottam a lineáris regresszió függvény standard hibáját, ami 18,27% értéket adta, ami az elfogadási hibahatáron belül helyezkedik el.

---

⁵¹ napigazdasag.hu: Tizedével eshet vissza a legális pálinkafőzés [online]. Letöltés időpontja: 2015.04.23. Megjelent: napigazdasag.hu honlapján 2014.11.07-én. Hozzáférés: <http://www.napigazdasag.hu/cikk/27628/>

4. grafikon: Az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adatokra illesztett lineáris regressziós egyenes a Farkas Pálinka Kft. adatai alapján

Forrás: ⁵²

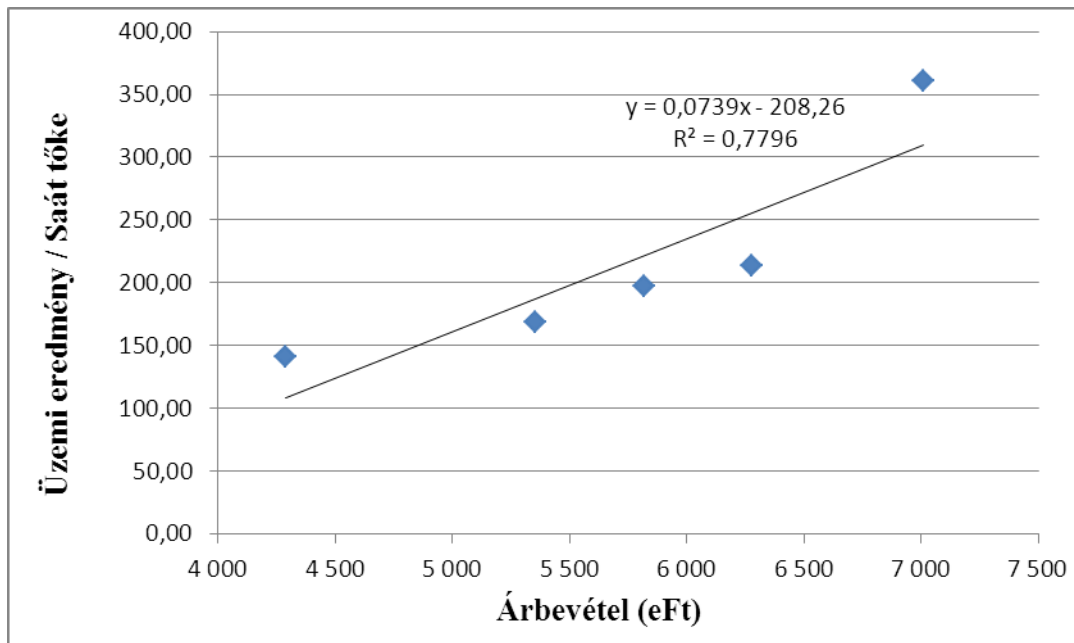
A **Szilvórium Bt.** nyilvános adatai alapján generált az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adataira illesztett lineáris regresszió függvény:

$\hat{y} = -208,26 + 0,0739 \cdot x$, ahol a b_0 paraméter értéke az $x=0$ helyen negatív, ezért nem értelmezhető. A b_1 paraméter értéke 0,0739, azaz, ha az árbevétel 1%-kal elmozdul pozitív irányba, akkor a tőkejövedelmezőségi mutató is nő 0,0739%-kal. Az üzemi (üzleti) eredmény / saját tőke értéke 186,14. A tőkejövedelmezőségi mutató 13%-os csökkenését a 15%-os árbevétel csökkenés idézte elő, ami azt mutatja, hogy az árbevétel csökkenése erősen kihat az üzemi eredmény arányos jövedelmezőségre. A lineáris regresszió függvény standard hibája 8,5%, ami alapján kijelenthető, hogy a becült értéktől való eltérés mértéke elfogadható.

Ha a 2. forgatókönyv következik be mind a három cégnél 2015.01.01-től, akkor a cégek árbevétel csökkenésével az eredményük is csökkenni fog, viszont az első évben ez a változás számításaim szerint nem okoz csődöt.

⁵² saját szerkesztés

5. grafikon: Az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adatokra illesztett lineáris regressziós egyenes a Szilvórium Bt. adatai alapján

Forrás:⁵³

5 Magánfőzés lehetőségei

5.1 Technológiai eszközök beszerzése

A jelenleg hatályos Jöt. 63.§ (11) bekezdése alapján a párlat előállító készülék a magánfőző lakóhelyén, vagy gyümölcsösének területén használható, amelynek térfogata legfeljebb 100 liter űrtartalmú lehet.

Ha szeretnénk magánfőzők lenni, megfelelő eszközökre van szükség.

A legfontosabb a pálinkafőző, amivel a pálinkát állítjuk elő. Magánfőzőként a saját gyümölcsünkből lefőzött alkoholterméket csak párlatnak nevezhetjük. Sok féle lepárló létezik, a főbb csoportok az alábbiak:

- A legkisebb szeszfőző berendezés a Kisüsti pálinka előállításához használható 5 literes, 10 literes, 20 literes, 30 literes vagy esetleg 40 literes térfogatú főző. Speciális kialakításának köszönhetően aránylag könnyen lehet vele minőségi párlatot készíteni úgy, hogy keverő készülék nem szükséges. A tradicionális kisüsti párlat előállítás során két metódust

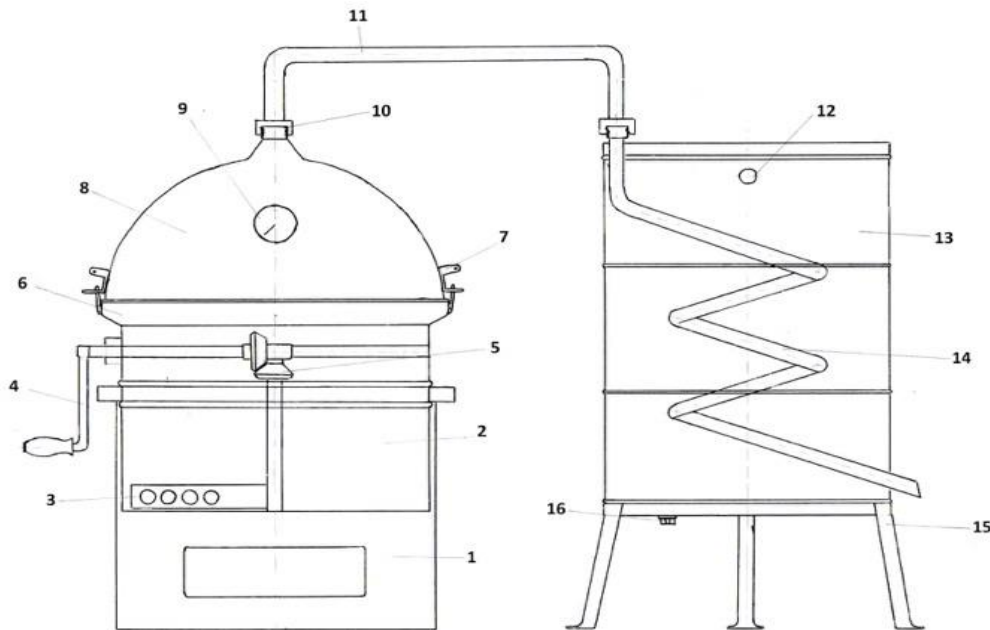
⁵³ saját szerkesztés

különíthetünk el. Először a gyümölcs cefréből 25-30%-os alszeszt nyerünk, melynek mennyisége a cefre minőségétől függ. Másodszor az alszeszt kifőzzük, ezt a szaknyelv tisztázásnak nevezi. A további főzési folyamatban amikor az előszeszt (az alszesz 1-1,5%-a) eltávolítottuk, akkor már a középpárlatot főzzük alacsonyabb, egyenletes fűtési intenzitással. Ez a párlat kb. 75-80 térfogatszázalékos alkohol. Az egyedi formával rendelkező hagyma alakú kupolába a gőzzel együtt felfelé áramlanak az összetevők és az ott lévő üregben a lehülés miatt lecsapódik a párlat. Ha nem figyelünk és a középpárlat összekeveredik az utópárlattal, akkor a végeredmény kellemetlenül savanyú ízű lesz.

- A még mindig kis térfogatúnak mondható párlat előállító szerkezet 30 literes, amelyet azoknak a hobbfőzőknek ajánlanak, akiknek 100-300 liter cefrójuk van csupán, és/vagy többféle gyümölcsből készített kis mennyiségű cefrével rendelkeznek, és abból szeretnék maguknak párlatot főzni, például szederből, málnából, csipkebogyóból. A lepárlás menete hasonló a kisüsti főzőnél alkalmazottal, viszont a szerkezeti eltérés miatt, itt szükség van keverőre. A főzők felépítésében lehet további különbség az üst falának felépítése. Szimpla falú üst esetén, az edény a fűtő egységgel közvetlenül érintkezik. A dupla falú üstnél a tüztér és az üst között olaj vagy víz réteg van. Ez a rendszer nyitott, így a hőtágulás miatti túlnyomás elvezethető. Ezt a konstrukciót azoknak ajánlják, akik kezdők a pálinkafőzésben vagy attól tartanak, hogy leég a cefrójuk. A sűrű cefre leégésének a veszélye minimális, mivel a hőelosztás egyenletes a hőközvetítő anyag miatt. A keverő berendezést még ebben az esetben is tanácsolják, mert segítségével a cefre hamarabb melegszik fel. A cefre homogenizálásában is nagy szerepet játszik ez az alkatrész. A párlat előállításának menete nem sokban különbözik a kisüsti pálinkafőző esetén leírtakkal. **A minőségi pálinkafőző 100.000 forinttól kapható.**

1.Tüztér; 2.Üst; 3.Keverő/kupola; 4.Keverő fogantyú; 5.Fogaskerék; 6.Vízzár; 7.Fogó; 8.Sapka; 9.Hőmérő; 10.Hollander; 11.Lepárlócső; 12.Túlfolyócső; 13.Hűtő; 14.Spirál; 15.Lábak; 16.Vízelvezető

1. ábra: Hobby kazán felépítése (30 literes)

Forrás: ⁵⁴

- Vásárolható 50-60-70-80 literes méretű pálinkafőző is. A legnagyobb kivitelű, ami a magánfőző birtokában lehet, 100 liter űrtartalmú tartállyal rendelkezhet. Szimpla és dupla üstfállal is gyártják ezt a nagyságú berendezést. Hátránya a nagyméretű dupla fallal rendelkező készüléknek, hogy rendkívül drága. 600.000 forinttól 1,5 millió forintig terjed az ára. Ezeket leginkább bérfőzőknek ajánlják, viszont nagyobb üsttel. Számos kereskedő a nagyobb főzőüstöt ajánlja megvételre. Az első érv az, hogy a nagyobb üstben lehet kevesebb párlatot készíteni rövid idő alatt, míg a kisebb üstben a sok párlat előállításához nagyon sok idő szükséges. Azt is szokták ajánlani, hogy a magánfőző vásároljon egy kisebb méretű berendezést illetve egy nagyobbat is. Hozzávetőlegesen a 100 literes üstben lévő cefrének három-négy óra a lefőzési ideje. Fontos információ az üst kiválasztásánál az is, hogy az esetleges felhabzás miatt csak 80%-ig szabad tölteni az üstöt cefrével. ⁵⁵

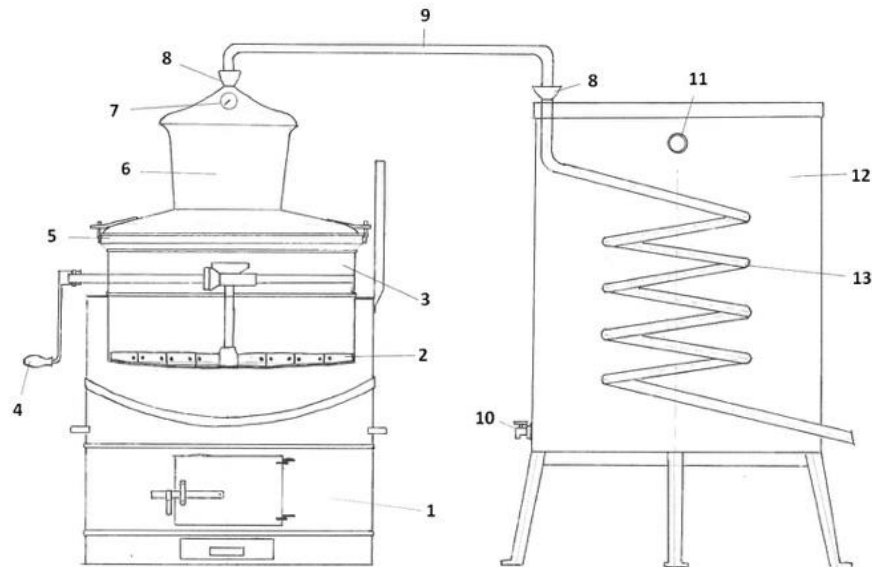
⁵⁴Hobby kazánok [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.20. Hozzáférés (URL):

http://www.palinkafozokazanok.hu/Termek/Entries/2013/1/29_Hobby_kazanok.html

⁵⁵Oborzil Tamás: Pálinkafőző, pálinkafőzés, kellékek.[online] Letöltés időpontja: 2015.03.30. Megjelent: Hozzáférés: <http://www.palinkafozo-gep.hu/>

(1.Tüztér; 2.Keverő / Leégésgátló tölcser; 3.Üst; 4.Keverő fogantyú; 5.Vizzár; 6.Kupola; 7.Hőmérő; 8.Csésze – vízzár; 9.Lepárlócső; 10.Vízelvezető csap; 11.Túlfolyócső; 12.Hűtő; 13.Spirál 5 menettel)

2. ábra: 60-80-100 literes pálinkafőzők felépítése

Forrás: ⁵⁶

5. táblázat: Forgalomban lévő főzőüstök tulajdonságai, ára

Üst térfogata	Hűtő térfogata (liter)	átlag ÁR (forint)
30 literes keverővel ellátott	50	110.000
60 literes keverő nélküli	300	204.000
80 literes keverő nélküli	300	224.000
100 literes keverő nélküli	300	234.000
60 literes keverővel ellátott	300	240.000
80 literes keverővel ellátott	300	255.000
100 literes keverővel ellátott	300	265.000

Forrás: ⁵⁷

⁵⁶Billenős 60; 80; 100 literes pálinkafőzők [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.20. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozokazanok.hu/Termek/Entries/2013/1/29_Billenos_60%3B_80%3B_100_literes_palinkafozok.html

⁵⁷Vásárlás [online] Letöltés időpontja: 2015.03.20. Hozzáférés (URL): <http://www.palinkafozokazanok.hu/Vasarlas.html>

Pálinkafőző gépet be lehet szerezni interneten, egyes áruházakban, mezőgazdasági boltokban.

Bérfőző esetén a Jöt. 74. §-a kimondja, hogy a desztillálóberendezést engedéllyel lehet birtokolni. Az illetékes vámhatóság által ellátott azonosító jellel és hivatalos zárral látja el a desztillálóberendezést, hogy azt manipulálni és elmozdítani ne lehessen.⁵⁸ Csere esetén, aminek oka lehet meghibásodás vagy fejlesztés, a vámhatóságot értesíteni kell a szándékról. Az illetékes vámhatóság közreműködésével lehet cserélni az adott berendezést, amelyre újabb azonosító jelet és zárat helyeznek, majd dokumentálják azt.

6. táblázat: Kereskedelmi és bérfőző lepárló berendezések paramétere, ára

Kereskedelmi és bérfőző lepárló berendezések /TÍPUSNÉV/	Mérete (liter)	ÁFA nélküli Egységár (EUR)	2014.04.13. MNB középárfolyam	ÁFA nélküli Egységár (HUF)
MEX 200 DD	200	6.910	297,12	2.053.100
MEX 300 DD	300	7.445	297,12	2.212.060
MEX 500 DD	500	9.280	297,12	2.757.275

Forrás:⁵⁹

A Jöt. tételesen szabályozza a 3. számú mellékletében, hogy 100 kg cefréből, mennyi tisztaszesz erősségű alkoholt szabad kifőzni. A térfogatszázalék csökkenésével, a szesz mennyisége nőni fog. Erre a meghatározásra azért van szükség, mert ha ezt elhanyagolják és a 100 kg cefréből jóval több alkoholt főznek ki, akkor az abból következő minőség romlás miatt, nem mondható a készítmény pálinkának.

7. táblázat: 2003. évi CXXVII. törvény 3. számú melléklete

Kihozatali arányszámok (Szeszfőzés esetén 100 kg alapanyagra /100 kg szőlőborra/ számítva)

⁵⁸ dr. Esküdt Gábor: Az alkoholtermék és alkoholtermék alapanyag előállítása, forgalmazása, birtoklása. In: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 289-292

⁵⁹ Profi Mex DD típusú kereskedelmi és bérfőző lepárló berendezések [online]. Letöltés időpontja: 2015.04.13. Hozzáférés (URL): <https://sites.google.com/site/hazipalinkafozo/profi-mex-dd-tipusu-kereskedelmi-es-berfozo-leparlo-berendezesek>

Alapanyag megnevezése	100 térfogatszázalékos szesz (liter)	50 térfogatszázalékos szesz (liter)
Cseresznye	4,0	8,0
Meggy	5,0	10,0
Kajszibarack	6,0	12,0
Szilva	7,0	14,0
Körte	4,5	9,0
Alma	5,0	10,0
Őszibarack	4,0	8,0
Vegyes	6,0	12,0
Birs	4,5	9,0
Bodza	3,0	6,0
Erdei gyümölcs	3,0	6,0
Szőlőtörköly	6,0	12,0
Aszútörköly	6,0	12,0

Forrás: ⁶⁰

A táblázat alapján kiszámítható, hogy 100 kg cefréből, hány liter párlatot szabad főzni. Természetesen ügyelni kell arra, hogy a 43 hektoliterfokot nem léphetjük túl. (lásd 1. táblázat: Tényleges szeszfok kiszámítási táblázat)

A Jöt. 67/A § (1) bekezdése előírja: „A magánfőző a 63. § (2) bekezdés 11. pontja szerinti desztillálóberendezés feletti tulajdonszerzést az azt követő 15 napon belül köteles bejelenteni a lakóhelye szerinti önkormányzati adóhatósághoz.” Az önkormányzathoz kell benyújtani az adóbevallást és az adót is ott kell befizetni legkésőbb az adóévet követő év január 15-ig.

Az önkormányzat további teendőjét a Jöt. 67/A. § (5) bekezdése írja elő: „Az önkormányzati adóhatóság az (1) bekezdés szerinti bejelentésről, valamint a magánfőző adóbevallásáról értesíti a vámhatóságot és a bejelentéssel, bevallással érintett másik önkormányzati adóhatóságot. Az önkormányzati adóhatóság az értesítést a teljesítést követő hónap 15. napjáig küldi meg az illetékes vámhatóság részére.”

⁶⁰ 2003. évi CXXXVII. törvény 3. számú melléklete

A lepárló berendezést gyártani, értékesíteni csak abban az esetben lehet, ha azt a vámhatóság engedélyezte. A magánfőzőnek nincs bejelentési kötelezettsége a vámhatóság felé desztillálóberendezés beszerzése esetén, viszont ha magának állít elő desztillálóberendezést, akkor ahhoz engedélyt kell kérni. A magánfőzőnek, aki maga gyártotta a desztillálóberendezést, rendelkeznie kell vámazonosító számmal (továbbiakban: VPID szám). Belföldi magánszemélyeknek, belföldi gazdálkodóknak és egyéni vállalkozók nyilvántartásában szereplő vállalkozók részére lehet kiadni. Összefoglalva, mindenkinek kell kérvényeznie VPID számot, akinek a vámhatósággal, akár jövedéki, akár vámmal kapcsolatos belföldi ügye van. Ha az ügylet Magyarország határain kívül terjed, közösségi vámazonosító számot (továbbiakban: EORI-szám) szükséges hozzá, ami megegyezik a VPID számmal. A vámazonosító számmal összefüggő bejelentési kötelezettséget a 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről (továbbiakban: Art.) szóló törvény 22/C. § szabályozza. A kiadáshoz a kérvényező adatlapot (magánszemélyeknél 12VBM, vállalkozók esetében a 12VBT nyomtatvány) kell kitölteni és beadni az illetékes vámhatósághoz. A további vámhatósági intézkedést a belső eljárási rend, más néven körlevél vagy utasítás szabályozza, ami csak az adó-és vámhatósági szervek dolgozói számára elérhető. A desztilláló berendezést gyártó és forgalmazó vállalatoknak is engedélyt kell kérniük. Az engedély többek között tartalmazza a kérvényező személyes adatait, VPID számát, címét.

Három részletben tér el az engedélyek indoklása a magánszemélyek részére kiadott engedély törvényi hivatkozásaiban és a vállalkozások számára engedélyezett gyártás és forgalmazás engedélyének kibocsátási törvényben szabályozott körülményeiben. Az első, hogy a vállalatokat közigazgatási, hatósági eljárási illeték megfizetésére kötelezik. Második eltérést az Igazgatóság hatáskörét és illetékességét szabályozó Jöt. 5.§-val határozzák meg, miszerint a jövedéki ügyekben a vámhatóság jogosult eljárni, kivétel:

- a végrehajtási eljárás, amelynek lefolytatására az adóhatóság jogosult,
- a magánfőző desztilláló berendezésével, adóbevallásával és adófizetésével kapcsolatos eljárásban az önkormányzati adóhatóság jár el.

A harmadik eltérés azt hivatott összefoglalni, hogy a jövedéki adóügynek nem minősülő adóügyben, továbbá a hatósági felügyelet keretében végzett adóztatási feladatokkal kapcsolatos feladatokat, mely vámhatóság jogosult vizsgálni.

A megegyező részekben a vámhatóság tájékoztatja a kérvényezőt, hogy a határozatban hozott döntés fellebbezhető. Az engedélyezés vagy elutasítás indoklásában

szereplő paragrafusok a Jöt-ből, Pénzügyminiszteri és Kormányrendeletekből származnak. A Jöt. 74.§ kimondja, hogy „[...]a vámhatóság engedélyével szabad alkoholtermék előállítására alkalmas desztillálóberendezést előállítani, birtokolni, továbbá értékesíteni[...]”. Hivatkozásul közölnek még jogszabályt arra vonatkozóan a Jöt-ből, hogy a jövedéki termék kizárólag adóraktári engedéllyel rendelkező működtető állíthatja elő adóraktárban, illetve hivatkoznak a bérfőzés és a magánfőzés meghatározására. 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 72. § (1) bekezdése taglalja, milyen információkat kell tartalmaznia a határozatnak, feltéve, hogy jogszabály további követelményt nem határoz meg.

5.2 Párlat előállítás technikai háttere és pénzügyi vonzatai

Magánfőzők számára mindig az az üst méret a legjobb, aminek megvásárlása nem jelent nagyobb anyagi gondot. Számos költség vonzattal jár ugyanis egy desztilláló berendezés. A 100 kilogramm szilvából készült cefréből 14 liter 50 térfogatszázalékos párlat állítható elő, tehát 614 kilogramm cefrére van szükség, hogy a maximálisan megengedett éves mennyiséget előállíthassuk.

Bérfőzőknél található desztilláló berendezés mérete 200 liternél nagyobb, az üzemi méretű egylépcsős lepárlókészülék 1000 liter töltőtérfogatú üsttel is rendelkezhet.⁶¹ Természetesen a lepárló készülékek méretével az árak is növekszik. Ha az üst nagyobb méretű, akkor nyilvánvalóan, majd minden berendezésből és hozzávalóból a nagyobb méretűre, illetve többre van szükség.

- A legnagyobb költséget a desztillálóberendezés beszerzése jelenti. Azon felül megjelenhetnek további költségek is. A desztillálóberendezést csakis a magánfőző lakhelyén vagy gyümölcsösének területén tarthatja, használhatja. Területszerzésből vagy bérlésből adódó költség nem merül fel, viszont kell rendelkezni egy építménnyel, amiben rendeltetésszerűen lehet tárolni és használni a készüléket.

Bérfőző esetén a desztilláló berendezést szeszfőzdében kell elhelyezni. A 8/2004 (III.10) PM rendelet - a jövedéki adóról és a jövedéki termékek

---

⁶¹ Alcohol System üzemi desztillálók [online]. Letöltés időpontja: 2015.04.13. Hozzáférés (URL): <http://www.palinkafozes.com/palinka-fozo-berendezesek/uzemi-palinkafozo-gep/alcohol-system-uzemi-desztillalok>

forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról – 47. § (2) bekezdés d.) pontja előírja, hogy „a szeszfőzdében a zárt rendszerű teljes üzemi berendezésre, beleértve a finomítókészülék alszeszvíz elvezető csövét is”. Ez az egyetlen törvényi rendelkezés arról, hogy milyen körülmények között kell a desztillálóberendezést tárolni, alkalmazni.

- Egyszeri költségek:
  - Feltételezhető, hogy a magánfőző rendelkezik gyümölcsössel illetve permetező berendezéssel. Abban az esetben, ha a magánfőző nem rendelkezett eddig gyümölcsfával, de most szeretne, akkor további költségekkel kell számolni. Először is gyümölcsfát kell vásárolni. Fajtánként változó az ára, például egy darab Besztercei szilva csemete 1000-2000 forint. Hozzávetőlegesen 5 darab kifejlett, termőképés fa tud annyi cefrének való gyümölcsöt adni egy idényben, hogy abból 86 liter 50 térfogatszázalékos szilvapálinkát készíthessünk. Háti permetezőt lehet vásárolni 4000-5000 forintért. Bérfőző nem saját cefréből főz pálinkát, csupán szolgáltatást nyújt.
  - Gyümölcsdaráló segítségével a cefrének szánt gyümölcsöt kell ledarálni. A darabos cefre nem jó, mert az élesztő enzimek nem jutnak el a gyümölcs minden sejtjéhez, illetve főzéskor könnyen leég. A darálás előtt az érett gyümölcsökből ki kell vágni a rothadt, vagy kukacos részeket. A legolcsóbb cefre-gyümölcsdaráló az interneten 15.000 forint, kiskereskedésben 16.000 forint. Az elkészült cefrét a bérfőzető készíti elő és juttatja el a szeszfőzdéhez. A cefrével való mindennemű munkálat és hozzávaló (pektinbontó enzim, foszforsav, permetezőszer, stb.) költsége a bérfőzetőt terheli.
  - A cefre tárolására szükséges hordókat vásárolni. A fém hordót nem ajánlják az eladók, mert a cefre erjedése során (melynek savas kémhatásúnak kell lennie) kioldódhatnak a fémből a káros anyagok,

amelyek a pálinka minőségét károsíthatják. A hordó választásnál a könnyű tisztítás a legfontosabb szempont. Lényeges még, hogy légmentesen zárható legyen, ezért a magánfőzőknek a műanyag hordót ajánlják. A jó minőségű 120 literes hordó drágább változata 15.000 forintért kapható.⁶²

A bérfőzető saját hordójában viszi a cefrét a szeszfőzdéhez.

- Ha a cefre 3,0-3,5 pH savas kémhatású, akkor nem élnek meg benne az ártalmas baktériumok. Ezért szükség van pH-mérőre is, aminek az ára árusítónként változó, 10.000 forinttól már vásárolható.
- Gázégő beszerzése szükséges, ha az üstöt vezetékes gázzal vagy PB gázpalackkal kívánjuk fűteni. A szimpla üstfallal rendelkező, 10-30 literes pálinkafőzőkhöz az 5 kilowatt teljesítmény leadására képes gázégőt ajánlják. Ára: 9.000 forint. A 40-60 literes szimpla falú pálinkafőzőkhöz, illetve a 30 literes dupla falú pálinkafőzőkhöz a 7 kilowatt teljesítményű égőt javasolják. Ár: 11.000 forint. A 11.4 kilowatt-os gázégőt azoknak ajánlják, akik 80-100 literes szimpla falú, vagy 50 literes dupla falú lepárlóval rendelkeznek. Ennek az ára 17.000 forint.⁶³

A bérfőző desztillálóberendezéséhez hozzátartozik a fűtő egység is. Általában fával fűtik fel az üstöt, mivel az a legolcsóbb módja annak, hogy a nagy térfogatú üstben lévő cefrét meg tudják főzni.

- Fokolóra is szükség van. A főzőberendezés kapható hőfok mérővel is és hőfokmérő nélkül is. Érdemes a hőfokmérővel ellátottat vásárolni, mert ha a tényleges szeszfokot szeretnénk megállapítani, akkor szükség van a hőfokra.⁶⁴ A mért alkoholfokhoz és hőmérséklethez tartozó tényleges alkoholfokot a szeszátszámítási táblázatból tudjuk meg.

---

⁶² Keresés: Műanyag hordó 120 [online]. Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL):

<http://www.arkep.hu/main.aspx?suche=M%C3%BCanyag+hord%C3%B3+120>

⁶³ Gázégő [online] Letöltés ideje: 2015.03.30. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozo-gep.hu/?hu_gazeg%C5%91,22

⁶⁴ Pálinkafőzés kellékek [online] Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozo-gep.hu/?hu_palinkaf%C5%91zes-kellekek,12

A bérfőzők számára árusított desztilláló berendezések általában már tartalmazzák a fokolót.

- A pálinka pihentetésére fahordót ajánlanak a szakemberek. A leggyakoribb a tölgyfából készült hordó. A pihentetésre 1-3 hónap az ajánlott. Tölgyfa hordót vásárolhatunk az interneten, illetve bor és pálinka előállításával foglalkozó szakboltokban. Pálinka pihentetéséhez a kisebb, 1-12,5 liter térfogatú hordókat árusítanak, 6.000-20.000 forint. Az ár természetesen lehet magasabb. A bérfőzető egyénileg dönthet úgy, hogy otthonában a főzetés után pihenteti a pálinkát, a bérfőző csak a főzéssel kapcsolatos munkálatokat látja el.
- Pálinka tárolására szolgáló üvegek palackokra is szükség van, melyeket forgalmaznak parafával, csattal és egyéb záróelemmel (csavaros kupak és üvegdugó) zárható formában is. Az üvegek ára változó, minőségtől függően 400-3000 forint, záró elemek ára 50-500 forintig terjed.⁶⁵

- Éves költségek:

- A jó minőségű cefréhez, jó ízű gyümölcsre és gondos előkészületekre van szükség. Ahhoz, hogy legyen termés, szükség van permetezésre. Viszont ha a permetszert lemoszuk a gyümölcstről és úgy tesszük a cefrébe, akkor a minőséget nem fogja rontani. Az egyik leggyakoribb pálinka alapanyag a szilva. A gyümölcs kifejlődésének szakaszaiban eltérő módon kell gondozni a fákat. A permetezést megadott időben szükséges megejteni, például rügpattanás előtt, virágzás kezdetén, virágzás után. Számos esetben kártevők ellen kell védeni a fát, például a szilvadarázs, levéltetű vagy a szilvamoly ellen, de nagy kárt tud okozni a monília, ami egy virág- és sebfertőző korokozó.

---

⁶⁵ Dugós üvegpalack [online] Letöltés ideje: 2015.04.03. Hozzáférés (URL): <http://www.palackaruhaz.hu/index.php/uvegpalack/dugos-uevegpalack.html>

Számításaim szerint egy évben összesen 10.000 forint a költsége az 5 db szilvafa vegyszerrel való ápolásának.

- A cefre kifőzési ideje 100 literes üst esetében átlagosan 3 óra, az alszesz finomítása átlag 4 óra. Ha vezetékes gázzal működtetjük a gázégőt, akkor az óránkénti energia igénye 1,5 köbméter.⁶⁶ A köbméterenkénti gáz ára szolgáltatónként változó, átlagosan 122 forint/köbméter volt 2014-ben.⁶⁷ Ha palackozott PB gázt használunk, akkor 1-1,2 kilogramm fogy óránként.⁶⁸ A háztartásokban használható legnagyobb, forgalomban lévő PB gázpalack 23 kilogrammos kiserelésben vásárolható átlag 9.000-10.000 forintért.
- Foszforsav vásárlása a cefre megfelelő sav kémhatásának beállításához, 650 forint/kilogramm áron kapható.⁶⁹
- Pektin-bontó enzimeket a cefre erjesztéséhez használják. A gazdaboltokban beszerezhető a 10 grammos kiserelés, amit 100 liter cefréhez kell hozzáadni, 1500 forintért vásárolható.⁷⁰

---

⁶⁶ Gázégő [online] Letöltés ideje: 2015.03.30. Hozzáférés (URL):

http://www.palinkafozo-gep.hu/?hu_gazeg%C5%91,22

⁶⁷ A vezetékes gáz fogyasztói átlagára (2004-2013) [online] Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL): <http://piackutatas.blogspot.hu/2014/03/a-vezetekes-gaz-fogyasztoi-atlagara.html>

⁶⁸ Pálinkafőző, pálinkafőzés, kellékek [online] Letöltés ideje: 2015. 03. 30. Hozzáférés (URL):

<http://www.palinkafozo-gep.hu/>

⁶⁹ Foszforsav élelmiszeripari 75% ár/kg 8 kg-os [online] Letöltés ideje: 2015. 03. 31. Hozzáférés (URL):

<http://floravita.superwebaruhaz.hu/foszforsav-elelmiszeripari-75-arkg-8-kg-os-t199023>

⁷⁰ Keresés: Pektinbontó [online] Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL):

<http://hazaipalinka.hu/palinkafozo-termekek/3-az-egyben-enzim.palinka/attachment/pektinbonto-2>

8. táblázat: Magánfőzéshez vásárolandó eszközök ára

MAGÁNFŐZŐ esetén	
Vásárolandó eszközök magánfőzés esetén	Legolcsóbb (forint)
<u>Egyszeri költségek</u>	
Desztilláló berendezés 30 literes főzőüsttel ellátott desztillálóberendezés	110 000
5 db Besztercei szilva csemete	5 000
8 literes háti permetező	4 000
Cefredaráló	15 000
Műanyag 120 literes cefre tároló hordó	15 000
pH-mérő	10 000
Gázégő	9 000
5 literes fahordó a pálinka pihentetésére	16 000
86 db 1 literes üveg + záró elem	39 000
Egyszeri költségek összesen	223 000
<u>Éves költségek (ismétlődő költségek)</u>	
Permetezés éves költsége 5 db Besztercei szilvafa esetén	10 000
PB gáz használat éves költsége hozzávetőlegesen	50 000
Pektin-bontó enzim + foszforsav min. 8 kilogramm (6*1500 + 8*650)	12 000
Éves költségek összesen	72 000
+ évente jövedéki átalányadó	1 000
Összes plusz költség	1 000
Összesen	296 000

Forrás:⁷¹

A költségek kerekített, sok esetben becsült értékek. A táblázat arra szolgál, hogy nagyságrendileg szemléltesse, hogy mennyibe is kerül a magánfőző kialakítása. Ahogy az a fejlécben is látszik ez egy minimum összeg, természetesen ez az összeg lehet jóval magasabb is, viszont számtalan variáció számtalan táblázata nem férne el a dolgozatomban. Az előállítandó párlat mennyiségéből adódó kiadások, mint például a permetező szer, a pektin-bontó enzim, és a foszforsav ára csak éves költség és nagyobb desztillálóberendezés esetén is ugyanennyi a kiadás. A magánfőzésre kiszabott éves átalányadó rendkívül alacsony, viszont a magánfőzéssel járó egyszeri és éves költségek igen magasak lehetnek. Ezek lapján érdemes megfontolni a bérfőzetés lehetőségét,

⁷¹ Interneten talált árajánlatok alapján saját számítással készült táblázat

hiszen adott háztartásra, az 50 térfogat százalékos pálinkából napi 2,3 dl-es fogyasztás esik. A magánfőzőnek továbbá fizetnie kell évente 1.000 forint átalányadót a Jöt. 67/A. § szerint meghatározott módon.

9. táblázat: Bérfőzetés esetén a bérfőzetőt terhelő költségek

BÉRFŐZETŐ esetén	
Bérfőzetés esetén a bérfőzetőt terhelő költségek	Legolcsóbb (forint)
<u>Egyszeri költségek</u>	
5 db Besztercei szilva csemete	5 000
8 literes háti permetező	4 000
Cefredaráló	15 000
Műanyag 120 literes cefre tárolására alkalmas hordó	15 000
pH-mérő	10 000
5 literes fahordó a pálinka pihentetésére	16 000
86 db 1 literes üveg + záró elem	39 000
Egyszeri költségek összesen	104 000
<u>Éves költségek (ismétlődő költségek)</u>	
Permetezés éves költsége 5 db Besztercei szilvafa esetén	10 000
Pektin-bontó enzim + foszforsav min. 8 kilogramm (6*1500 + 8*650)	12 000
Éves költségek (ismétlődő költségek)	22 000
+ 86 liter 50 térfogatszázalékos pálinka jövedéki adója	71 810
+ bérfőzetés díja (86 liter * 800 forint)	68 800
Összes plusz költség	140 610
Összesen	266 610

Forrás: ⁷²

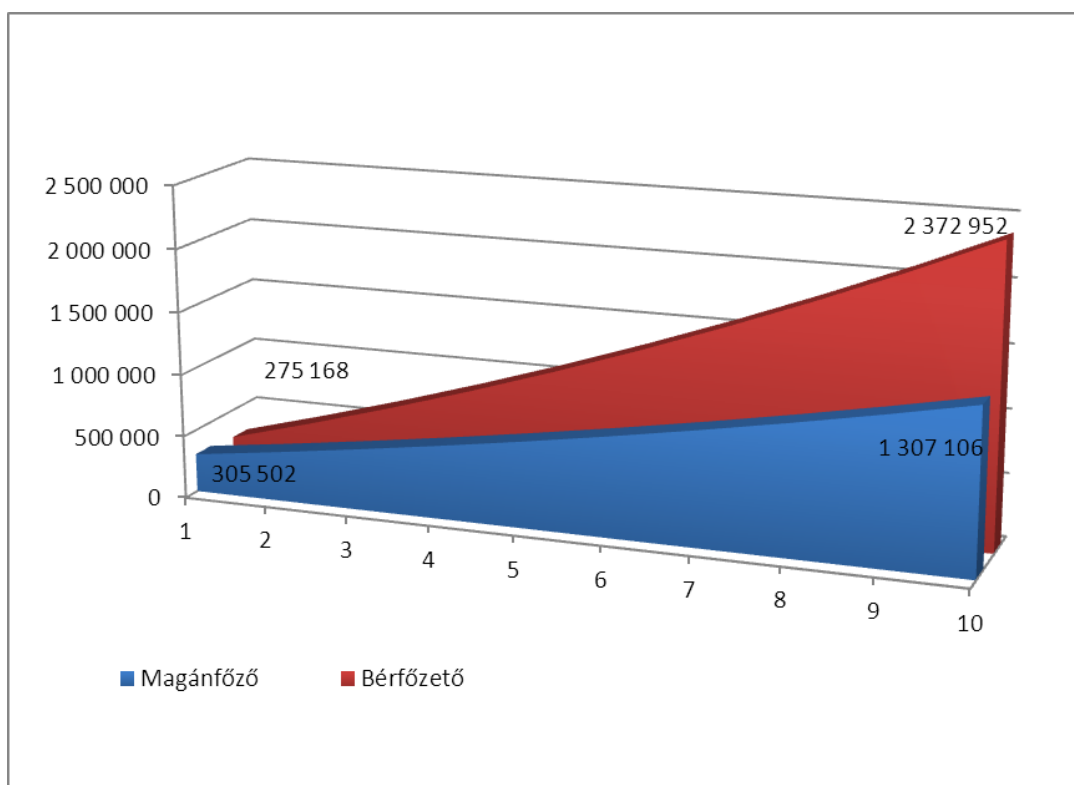
Kiszámítottam a bérfőzető költségeit arra az esetre, ha – ugyan úgy, mint a magánfőző – 86 liter 50 fokos pálinkát főzet. Az első évben jobban megéri a bérfőzetés anyagilag, viszont később, - ahogy az a 3. grafikonon is látszik,- a magánfőzés költségei jóval kedvezőbbek a párlatot főzők számára, mivel a magánfőzés adótétele csupán

⁷² Interneten talált árajánlatok alapján saját számítással készült táblázat

1.000 forint, a bérfőzése pedig 71.810 forint ugyanannyi mennyiség esetén. A bérfőzetőnek felmerül még egy a főzéssel kapcsolatos éves költsége, a bérfőzés szolgáltatásának díja, ami általában az 50 térfogatszázalékra állított pálinkánál literenként 800 forint.

A párlat/pálinka előállítási költségében felmerülő különbség - a bérfőzés szolgáltatásának díja miatt - abban az esetben is megmarad még, ha a magánfőzés adótétele 167.000 forintig növelik. Viszont ha a magánfőzés adótétele 50 liter párlat alatt is a teljes összeg lenne, az az 333.385 forint, akkor már jóval kisebb lenne a magánfőző és a bérfőzető költségeinek differenciája.

6. grafikon: Magánfőző és bérfőzető kiadásai

Forrás: ⁷³

Minőségbeli különbség a bérfőzés malmára hajtja a vizet, mivel a bérfőzők nagyobb tapasztalattal rendelkeznek és korszerű pontos eszközökkel, amelyek segítségével a pálinka minősége is jobb lehet a magánfőzött párlatnál. Nem csupán a minőségi elvárások játszanak nagy szerepet a döntésben. Fontos szempont az idő, ugyanis sokan azért nem lesznek magánfőzők, mivel nincs idejük a párlat előállítására.

⁷³ <http://tvi.kormany.hu/referencia-rata> diszkont kamatláb felhasználásával saját számítások alapján

Természetesen számtalan pro és kontra érv létezik ebben a témában, mindenki a saját igényei és vagyoni helyzetének megfelelően dönt.

6 Illegális párlatfőzés

A rejtett gazdaságot definiálni éppen olyan nehéz, mint felderíteni. Ha már tudjuk, hogy mit keressünk, - képesek vagyunk megfogalmazni, hogy hogyan megy végbe az adóelkerülés – akkor már nem nehéz megtalálni a kiindulópontot.⁷⁴

„ Az adóelkerülés mértéke a klasszikus megközelítés szerint a család relatív hozamától függ, vagyis attól, hogy a csalással megtakarított jövedelem mennyivel képes az egyén várható hasznát növelni. [Allingham-Sandmo, 1972; Slemrod-Yitzhaki, 2000] ”⁷⁵

Ha felmerül az adóelkerülés ötlete, akkor az adófizető igyekszik mérlegelni az anyagi súlyát. Vagyis számításba veszi azt, hogy mekkora a kontroll előfordulási rátája, a büntetés mértéke, a saját kockázatvállalási tűréshatára és az adórata.

Az eltitkolt bevételek nagysága függhet attól, hogy az adófizető tisztában van a lebukásának csekély valószínűségével. A kockázatot növelő tényezők között szerepelhetnek például a rossz szándékú családtagok, ismerősök, szomszédok. Tehát ha egyikkel sem rendelkezik az adócsaló, akkor máris kisebb az esélye annak, hogy az adóhatóság felfedezze a csalást. Tovább növeli a lelepleződés potenciálját, ha az adócsaló profitorientáltsága igen magas, így olyan helyszíneken kezdi el árusítani a „feketeárut”, ahol nagyobb profitra tehet szert, viszont az adóhatóság ellenőrei ott gyakrabban ellenőriznek, például piacokon, vásárcsarnokokban, internetes hirdető oldalakon vagy vendéglátó egységekben. Ha a büntetés mértéke (ami a várható lebukás lehetősége és a büntetés esetén fizetendő összeg függvénye) kisebb, mint a csalással megszerzett többlet haszon, abban az esetben a további csalásokat úgy lehet mérsékelni, hogy növeli az adóhatóság az ellenőrzések gyakoriságát és/vagy növelik az ellenőrzött területek lefedettségét. A másik megoldás, hogy a büntetés összegét növelik. Az ellenőrzés ilyen módú megközelítését klasszikusnak nevezzük.

---

⁷⁴ Némethné Czaller Zsuzsanna: A jövedéki szabályzás szerepe és változásai Magyarországon, különös tekintettel az EU csatlakozás óta eltelt időben és a visszaélések tükrében. In: Gyakorlat és tudomány. Budapest: Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Kar, 2007 p. 136-140

⁷⁵ Balog Ádám: Adóelkerülés Magyarországon. In: Köz-gazdaság. 2014.12., 9.évf.4.sz. p. 16.

Az adóelkerülés egyik fő tényezője a magas adórata is lehet. Minél magasabb az adórata, annál kisebb a hajlandóság annak megfizetésére. A bírságokat a hatályos adómértékhez szokták mérni, így a bírság összege is nőhet.

Az ellenőrzés elméleti szerteágazódását okozhatta az adóelkerülés egyre változatosabb gyakorlata is. Sokan abban látják a probléma gyökerét, hogy túl bonyolultnak találják az állami szabályrendszert. Úgy vélik, hogy a kevésbé komplikált szabályozással, visszaszoríthatóak lehetnének a véletlen és a szándékos kihágások, csökkenthetőek a járulékos költségek (adóbevallás) és csökkenhetnének a kevesebb kihágás miatti ellenőrzésre fordított költségek. Másrészt viszont, ha túl egyszerű a szabályzás, akkor sok lehet benne a joghézag, így érdemesnek látják egyes szakemberek azt, hogy még részletesebb jogszabályokat alkossanak.

Rendkívül fontos, hogy az adófizetők milyenek látják az állam hatékonyságát. Ha a befizetett adóért cserébe az adózó csupán gyenge kormányzást és magas korrupciót tapasztal, akkor megcsappanhat az adófizetési morál.⁷⁶

3.ábra: A rejtett gazdaság változását magyarázó fő tényezők

A rejtett gazdaságot befolyásoló tényező	A rejtett gazdaság változásának mekkora hányadát magyarázza (százalék)
Adóterhek növekedése	35-38
Állami intézmények minősége	10-12
Támogatások	5- 7
Munkaerőpiaci szabályozás	7- 9
Állami szolgáltatások	5- 7
Adómorál	22-25
A tényezők együttes hatása	84-98

Megjegyzés: A táblázat olyan tanulmányok eredményeit foglalja össze ahol az úgynevezett MIMIC (Multiple Indicators and Multiple Causes) vagy a készpénzkeresleti eljárással vizsgálták a rejtett gazdaság méretét [Schneider, 2012; Laczkó, 2009].

Forrás: ⁷⁷

⁷⁶ Balog Ádám: Adóelkerülés Magyarországon. In: Köz-gazdaság. 2014.12., 9.évf.4.sz. p. 17-18

Jelenleg szabálytalanság esetén (függően kihágás nagyságától), az adóbírság mértéke elérheti a 200%-ot. Ezt a Jöt. például az adóhivatal a fennálló bizonyítékok alapján, szándékos, nagymértékű, esetlegesen csoportos/halmazott adóelkerülés – mely során kimutatásokat, könyveket, bizonylatokat hamisítottak vagy semmisítettek meg - tényét állapítja meg. Ilyen eset lehet, ha vendéglátóegység tulajdonosként olyan pálinkát árusít az illető, aminek eredetét nem tudja bizonyítani, és a nála dolgozó munkavállaló nincs bejelentve munkavégzésre.

Illegálisan főzött pálinkáról akkor lehet beszélni, ha:

- Bérfőző szándékosan manipulálja a tényadatokat, például:
  - Megnyitják a zárt rendszerű lepárlót még a szeszmérő előtt, így az elkészült pálinka nem folyik át a szeszmérőgépen és a többlet mennyiséget nem méri. A szeszmérőt a szabály szerint stabilan rögzíteni kell a talajhoz, annak mozgatható alkatrészeit pedig rögzíteni kell és a rögzítési pontokat a vámhatóság által felhelyezett blombákkal kell ellátni, azokat jegyzőkönyvben feljegyezni. A bérfőzetővel kifizetik a bérfőzésért járó munkadíjat és a jövedéki adót is, viszont az adó nem jut el a vámhatósághoz, csak a legális bérfőzetésekről a bérfőzőlap⁷⁸ és a hozzákapcsolódó adó.
  - A szeszmérőgépet nem csupán abból az okból „kerülhetik meg”, hogy a mennyiséget meghamisítsák. A mennyiség vizsgálatán felül a szeszmérőn belül van egy tárcsa, ami egy deciliter pálinkából egy milliliter mintát vesz egy kis cső segítségével. Ha nem tud mintát venni az illegális főzetből a szerkezet, az ellenőrzés során nem derül ki a többletfőzés.

---

⁷⁷ Balog Ádám: Adóelkerülés Magyarországon. In: Köz-gazdaság. 2014.12., 9.évf.4.sz. p. 18.

⁷⁸ II. számú melléklet: Bérfőzőlap

10. táblázat: Adóalap, adómérték a 2015.01.01-től hatályos Jöt. 64.§ (3) bekezdés a.) és b.) pontja alapján

43 hektoliterfokig 1.670 forint/ hektoliterfok	43 hektoliterfok felett 3.333,85 forint / hektoliterfok
---	--

Forrás:⁷⁹

- cefrébe vagy az elkészült párlatba cukrot tesz,
  - egyéb más ízfokozót, mint például az aroma, vagy finomított szeszt önt a pálinkába
- A magánfőző adóelkerülés céljából valótlan állít, például:
    - ha 100 litert meghaladó üstöt vásárol,
    - ha nem jelenti be a desztilláló berendezés beszerzését a helyi önkormányzatának,
    - ha tiltott anyagokkal dúsítja a lefőzött párlatot. Dúsítás, azt jelenti, hogyha finomított szeszt adunk a párlathoz, így magasabb lesz az alkoholtartalma, ha aromát adunk a párlathoz, akkor az íze lesz gyümölcsösebb.
    - ha mások számára is főz párlatot, nem csak saját részre.

A legális desztillálóberendezés beszerzéséből és üzemeltetéséből adódó költségek miatt megjelenhet a párlatfőzés fekete piaca. Rendkívül nehéz helyzetben van a vámhatóság, a „feketepálinkát” előállító magánfőzőket szinte lehetetlen ellenőrzésük alatt tartani. A magánfőzők ellenőrzésére nincs még törvény, viszont ha a vámhatóság lakossági bejelentést kap magánfőzőről, akkor köteles azt az esetet kivizsgálni, - ha a jogszabályi feltételek fennállnak - és jogszerűen eljárni.

⁷⁹ 2015.01.01-től hatályos Jöt. 64.§ (3) bekezdés a.) és b.) pontja alapján

7 Összegzés

A pesszimista jóslatok szerint a bérfőzetés, mint szolgáltatás el fog tűnni. Ezek az előrejelzések 2015.01.01-én a Jöt. módosítása után röppentek fel. A törvénymódosítás a magánfőzőknek kedvez az éves átalányadózással, melynek mértékét 1000 forintban szabták meg, míg a bérfőzetőnek adófizetési kötelezettsége van, 43 hektoliterfok alatt 167.000 forint, 43 hektoliterfok felett 333.385 forint.

A 2010.09.27-én történt bejelentés után – melyben a kormány ígéretet tett arra, hogy az otthoni párlat előállítására 43 hektoliterfok alatt jövedéki adómentes lesz, illetve az ugyanennyi mennyiség alatt bérfőzetett pálinka is - az Európai Unió kötelezettségzegési eljárás keretében felszólította Magyarországot, mivel a 2010-es módosítás az otthoni pálinkafőzéssel kapcsolatos törvényei nincsenek jogharmonizációban az Európai Unió jövedéki szabályzással. Nem csupán a jogharmonizációt sérti, de így Magyarországon keresztül befolyó jövedéki adója az Európai Uniónak is jóval kevesebb. Magyarország reakciója a magánfőzésre vonatkozó törvénymódosítás volt, mely kimondja, hogy 50 liter 86 térfogatszázalékos párlat jövedéki adója 1.000 forint, amely 2015.01.01-én lépett hatályba. Erre a jogszabályi változásra alapoztam a dolgozatomat.

Véleményem szerint a pálinkával kapcsolatos döntés az alábbi okok együttes meglétével, jóval komplikáltabb az átlagosnál. A pálinka, mint hungarikum magába foglalja a nemzeti öntudatot, mely kultúránk egyik jelentős összetevője. Így a szabályozása, s az azt ért változások nem pusztán jogi, gazdasági szempontból elemezhetőek. Valamint a pálinkát ért változások nem pusztán jogi és gazdasági szegmense létezik, hanem nemzeti kultúránk fontos része. Ebből következően mind a politikai döntéshozók, mind a lakosság szempontjából kiemelt fontosságú. Azonban az Európai Unió szempontjából a pálinka, mint jövedéki termék, a gazdaság egy töredéke, ami számukra objektív, csupán egy részlete a jövedéki bevételeknek és ugyanolyan szabályozni kívánt területe a jövedéki adóztatásnak, mint a sör, a bor, a dohány termékek vagy az ásványi olajok. Magyarország szubjektívebb hozzáállása valószínűleg mindig különbözni fog az Európai Unió objektívebb nézőpontjától. Véleményem szerint nehéz lesz közös nevezőre hozni a két álláspontot. Az első jogharmonizációs próbálkozás kudarca után újabb indítványt küldött az Európai Bíróság, ami 2015.03.02-án érkezett meg az azt tartalmazó levél az Igazságügyi Minisztériumba.

Az Európai Unió indított második kötelezettségzegési eljárást, mivel nem volt megfelelő az otthoni párlatfőzésre kiszabott 1.000 forintos átalányadó. Az Európai Unió jövedéki szabályozása 2 féle adókulcsot engedélyez. Az egyik a 100%-os adómérték, vagyis 333.385 forint, illetve az 50%-os, ami 167.000 forint. Az 1000 forintos átalányadó nem megfelelő, mint adómérték, hiszen ez egyik kategóriába se tartozik, harmadik csoportot eredményez. Ennek jogi és pénzügyi vonzata szakdolgozatom leadása után várható.

A pálinka / párlat adóztatásáról szóló főbb törvényeket abból az okból foglaltam a dolgozatomba, mivel a NAV jogalkalmazó szerepet lát el (továbbá államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó kormányhivatal), így minden szegmensét jogszabályok, rendeletek, belső utasítások szabályozzák. Jogszabályok ismerete nélkül nem kaphatunk teljes képet az adó megállapításáról, hatályáról, mértékéről, mentességéről, az adó fizetésének ellenőrzéséről, az adó meg nem fizetése esetén felmerülő szankciókról stb.

Dolgozatom írása közben arra a következtetésre jutottam, hogy a magánfőzőket és a bérfőzőket érintő jogszabályi változások, melyek 2015.01.01-én léptek hatályba, a magánfőzőknek kedveznek és így háttérbe szorultak a bérfőzők. A bérfőzés magasabb kiadásért cserébe jó minőségű pálinkát nyújt, viszont a bérfőzőtőnek ez nem mindig elégséges, ezért elhatározza, hogy magának főz párlatot. Pálinkafőző tanfolyam elvégzése után minimális eséllyel tud a magánfőző olyan minőséget előállítani, mint amelyet megszokott. Kutatásaim során, amikor a pálinkafőzésről tájékoztam, rengeteg apró részletre hívják fel az oktató könyvek írói a laikusok figyelmét. Sok esetben olyan instrukciókat is megosztanak, amik először értelmetlennek tűnnek. Bármelyik módot is választjuk, bérfőzetünk vagy magunknak főzünk, a jó pálinka titka a tökéletes előkészületeken kívül a „rutin és az évek”. Az érzelmi szalon működő magánfőzés is lehet oka a magánfőzésnek. A jogszabály még a magánfőzőknek kedvez, viszont ha ez a különbség is megszűnik – a jogalkotók azonos adómértéket vezetnek be – akkor is lesz olyan fogyasztó, aki a minőséget kedveli és így a bérfőzetést választja, illetve lesz olyan, aki a saját párlatának elkészítését és fogyasztásának élményét preferálja.

Felmerülhet bennünk a kérdés, hogy bérfőzessünk vagy bérfőzzünk. Két módja is van annak, hogy bérfőzők lehessünk. Saját bérfőzdet alapítunk vagy társtulajdonosként csatlakozni már meglévő szeszfőzdebe. Saját bérfőzde alapítása cégalapítással jár illetve beruházással, melynek költségeit hitellel lehet fedezni. További nehézség a vevőkör kialakítása, melyhez időre van szükség. Fent említett lehetőség

alternatívája, hogy már meglévő bérfőzdébe társulunk. Apportként be lehet vinni a cégbe tőkét, tárgyi eszközt, beruházást, cserébe pedig osztalék formájában a profitot ki lehet nyerni. Osztalék visszaforgatással tovább lehet növelni a cég vagyonát, értékét. Már meglévő bérfőzdébe való csatlakozás nem jár annyi költséggel, mint az alapítás, vevőkör kialakításával nem feltétlenül kell foglalkozni, legfeljebb annak gyarapításával.

Zala megyében található 13 bérfőzde közül kiválasztottam 3 bérfőzdet, melyeknek fő tevékenysége és a fő bevételi forrása bérfőzésből adódik. Az első kötelezettség-szegési eljárás miatt változott 2015.01.01-i hatállyal a Jöt., viszont a kimutatások csak 2013. évi üzleti évet bezáróan léteznek. Így, azt az időszakot tudtam gazdasági elemzés kapcsán megvizsgálni, amikor még 43 hektoliterfokig (50 liter 86 térfogatszázalék vagy 86 liter 50 térfogatszázalék) jövedéki adómentes volt a pálinka / párlat előállítás. A bérfőzdek gazdaság elemzésük kapcsán azt a következtetést tudtam levonni, hogy bár a tevékenység és a piaci helyzet is hasonlít mind a három cég esetében, mégis egységes képet nem tudunk alkotni a gazdasági és piaci helyzetükről. Eltérő a készletgazdálkodás, a pénzállomány, a saját tőke aránya, a hosszú- és rövid lejáratú kötelezettségek aránya is.

A magánfőzés lehetőségei című fejezetem kifejtésével az volt a célom, hogy a pálinka/párlat előállítás elméleti és jogi oldalát bemutassam a gyakorlatban. Fontosnak tartottam feltüntetni a költségvonzatot a magánfőzés és a bérfőzetés esetén egyaránt, mivel az egyik lényeges tényező a döntési folyamat során a cél anyagi vonzata. A 3. grafikon a magánfőző és a bérfőzető kiadásait vizualizálja 10 évre. Természetesen számításaimba belekalkuláltam az annuitás értékét is. A grafikon alapja az állításomnak, miszerint magánfőzésre való anyagi ráfordítás kisebb, mint a bérfőzetés. A kalkuláció alapja a 2015.01.01-től hatályos Jöt. adómértéke. A szükséges eszközökről és azoknak áráról az internetről, párlat előállításához szükséges eszközök eladásával foglalkozó oldalakról tájékoztam.

Az adóelkerülés fontos tényező az adóztatás rendszerében. Amikor a jogalkotók törvényt hoznak létre vagy módosítanak, akkor számtalan elvárást figyelembe kell venni, például az egyértelműség, alkalmazhatóság stb. Elengedhetetlen, hogy az adó rátája ne legyen túl magas, viszont költségvetési szempontból elégséges legyen stb. Az adócsalás ellenőrzésének lényeges része a hatékonyság. A hatékonyság növelésével, illetve a jogkövetkezmények produktív kiszabásával visszaszorítható a „feketepiac”. Ezek együttes meglétével csökken a csalás relatív hozama, melynek eredményeként javulhat az adózási hajlandóság.

A 2015.01.01-től hatályos szabályzásnak nincs még számviteli kimutatásokból levezethető gazdasági mutatószáma, így a téma további kidolgozásával később komplexebb képet kaphatunk.

8 Irodalomjegyzék

1868. ÉVI XVI. TÖRVÉNYCIKK A SZESZADÓRÓL [online] Letöltés időpontja 2015.02.15. Hozzáférés (URL): <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3&param=5338>

2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól [a 2014.12.31-én és 2015.01.01-én hatályos állapot alapján]

2008. évi LXXIII. törvény 1.§ (1) bekezdés a a pálinkáról, a törkölypálinkáról és a Pálinka Nemzeti Tanácsról [a 2015.05.01-én hatályos állapot szerint]

3.7.3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELEI [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.10. Hozzáférés (URL): https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse006j.html

A PÁLINKA FŐZÉS TÖRTÉNETE [online] Letöltés ideje: 2015.04.08. Hozzáférés (URL): <http://www.torzsasztal.com/palinka/palinkafozes-tortenete.html>

A VEZETÉKES GÁZ FOGYASZTÓI ÁTLAGÁRA (2004-2013) [online] Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL): <http://piackutatas.blogspot.hu/2014/03/a-vezetekes-gaz-fogyasztoi-atlagara.html>

ALCOHOL SYSTEM ÜZEMI DESZTILLÁLÓK [online]. Letöltés időpontja: 2015.04.13. Hozzáférés (URL): <http://www.palinkafozes.com/palinka-fozo-berendezesek/uzemi-palinkafozo-gep/alcohol-system-uzemi-desztillalok>

BALOG Ádám: Adóelkerülés Magyarországon. In: Köz-gazdaság. 2014.12., 9.évf.4.sz. p. 16-18

BÉKÉSI Zoltán-Csarnai Erzsébet: Mi a pálinka? In:Házi pálinkafőzés. Budapest: Mezőgazda Kiadó 2010. p. 12.

BÉKÉSI Zoltán-Pándi Ferenc:A pálinka-előállítás története. In:Pálinka-főzés. Budapest: Mezőgazda Kiadó 2005. p.12-15

BILLENŐS 60; 80; 100 LITERES PÁLINKAFŐZŐK [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.20. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozokazanok.hu/Termek/Entries/2013/1/29_Billenos_60%3B_80%3B_100_literes_palinkafozok.html

BOROS Sándor: ÜGYFÉL TÁJÉKOZTATÓ a vámtarifaszám KN-kóddal való megfeleltetésének gyakorlati végrehajtásáról [fájl]. Letöltés időpontja:2015.02.25. PPT fájl. Hozzáférés (URL): http://www.nav.gov.hu/nav/ado/jovedeki_ado/tajekoztatok_informaciok/tajekoztatok/kn_valtozas_20140513.html

DR. ADORJÁN Csaba (és mások): Vertikális mérlegelemzés. In: Számvitel és elemzés II/B. kötet: A beszámoló elemzése. Budapest, 2003 p. 8.

DR. ADORJÁN Csaba (és mások): Vertikális mutatószámok a forrásoknál. In: Számvitel és elemzés II/B. kötet: A beszámoló elemzése. Budapest, 2003 p.12.

DR. BÍRÓ Tibor – dr. Pucsek József – dr. Sztanó Imre: A pénzügyi helyzet alakulásának átfogó elemzése. In: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Budapest: Perfekt Rt., 2001 p. 45-47.

DR. ESKÜDT Gábor: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal. Budapest 2014. p. 53, 73-76, 239-243, 251-252, 289-292, 411-422 ISBN:

DR. RITECZ Erika: Jövedéki szakterületre vonatkozó általános tudnivalók [fájl]. 2015.02.04. PDF fájl. Hozzáférés (URL): <http://109.74.55.19/tananyagok/tananyagok/Vam-,%20jovedeki-%20es%20termekdijs%20ugyintezo/tartalomelem3939.pdf>

DR. SIKLÓSI Ágnes-Veress Attila: Vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzet elemzése. In: Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzés. Budapest. p. 387-396

DR. SIKLÓSI Ágnes-Veress Attila: Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzés [fájl]. 2015.03.14. PDF fájl. Hozzáférés (URL): https://www.google.hu/search?q=%C3%A1rbev%C3%A9tel+ar%C3%A1nyos+%C3%BCzemi+eredm%C3%A9ny&oq=%C3%A1rbev%C3%A9tel+ar%C3%A1nyos+&aqs=chrome.1.69i57j015.9916j0j4&sourceid=chrome&es_sm=122&ie=UTF-8

DR. SZILOVICS Csaba: Szemelvények a magyar jövedéki adóztatás történetéről. In: Magyar Jog. 2001. április, 48. évf. 4. sz. p. 221-227

DR. SZTANÓ Imre (és mások): A sajáttőke fogalma, tartalma. In: Pénzügyi számvitel. p. 295

DR. VÁMOSI-NAGY Szabolcs: Ajánlás. In: Ilonka Mária: Az adózás története az őskortól napjainkig. Budapest. 2004. p. 7.

DR. VIDA Ildikó: 4008/2014. tájékoztatás a jövedéki szabályozásban alkalmazott vámtarifaszámoknak megfelelő KN-kódokról [fájl]. Letöltés időpontja: 2015.02.28. Hozzáférés(URL): http://www.nav.gov.hu/nav/ado/jovedeki_ado/tajekoztatok_informaciok/tajekoztatok/kn_valtozas_20140513.html

DUGÓS ÜVEGPALACK [online] Letöltés ideje: 2015.04.03. Hozzáférés (URL): <http://www.palackaruhaz.hu/index.php/uvegpalack/dugos-uvegpalack.html>

EURÓPAI TÜKÖR KÜLÖNSZÁM 2004. 693-694.o

FOSZFORSÁV élelmiszeripari 75% ár/kg 8 kg-os [online] Letöltés ideje: 2015. 03. 31. Hozzáférés (URL): <http://floravita.superwebaruhaz.hu/foszforsav-elelmiszeripari-75-arkg-8-kg-os-t199023>

GÁZÉGŐ [online] Letöltés ideje: 2015.03.30. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozo-gep.hu/?hu_gazeg%C5%91,22

HOBBY KAZÁNOK [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.20. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozokazanok.hu/Termek/Entries/2013/1/29_Hobby_kazanok.html
http://www.palinkafozo-gep.hu/?hu_gazeg%C5%91,22
https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse006j.html

HVG.HU: Elbukott Orbánék pálinka-szabadságharca [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.24. Megjelent: hvg.hu honlapján 2014.04.11-én. Hozzáférés: http://hvg.hu/gazdasag/20140410_Elbukott_a_magyar_palinkaszabadsagharca

HVG.HU: Orbánék feketepálinkája a mélybe húzta a piacot [online]. Letöltés időpontja: 2015.03.24. Megjelent: hvg.hu honlapján 2014.02.19-én. Hozzáférés: http://hvg.hu/gazdasag/20140219_Orbanek_fekete_palinkaja_a_melybe_huzta_a

ILLÉS Ivánné: A hosszú távú finanszírozási döntések főbb jellemzői. In: Vállalkozások pénzügyi alapjai. Budapest, 2009. p. 169 ISBN: 978 963 638 326 8

ILLÉS Ivánné: Forgatókönyv (szcenárió) elemzés. In: Vállalkozások pénzügyi alapjai. Budapest, 2009. p. 146 ISBN: 978 963 638 326 8

ILLÉS Ivánné: Fogalmak. In: Vállalkozások pénzügyi alapjai. Budapest, 2009. p. 232 ISBN: 978 963 638 326 8

ILONKA Mária: Adózás az őskortól napjainkig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó Rt, 2004 ISBN: 963 19 5471 4

Keresés: Műanyag hordó 120 [online]. Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL): <http://www.argep.hu/main.aspx?suche=M%C3%BCanyag+hord%C3%B3+120>

KERESÉS: PEKTINBONTÓ [online] Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL): <http://hazaipalinka.hu/palinkafozo-termekek/3-az-egyben-enzim.palinka/attachment/pektinbonto-2>

NAPIGAZDASÁG.hu: Tizedével eshet vissza a legális pálinkafőzés [online]. Letöltés időpontja: 2015.04.23. Megjelent: napigazdasag.hu honlapján 2014.11.07-én. Hozzáférés: <http://www.napigazdasag.hu/cikk/27628/>

NÉMETHNÉ CZALLER Zsuzsanna: A jövedéki szabályzás szerepe és változásai Magyarországon, különös tekintettel az EU csatlakozás óta eltelt időben és a visszaélések tükrében. In: Gyakorlat és tudomány. Budapest: Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Kar, 2007 p. 136-140

OBORZIL Tamás: Pálinkafőző, pálinkafőzés, kellékek.[online] Letöltés időpontja: 2015.03.30. Megjelent: Hozzáférés: <http://www.palinkafozo-gep.hu/>

PÁLINKAFŐZÉS KELLÉKEK [online] Letöltés ideje: 2015.03.31. Hozzáférés (URL): http://www.palinkafozo-gep.hu/?hu_palinkaf%C5%91zes-kellekek,12

PÁLINKAFŐZŐ, pálinkafőzés, kellékek [online] Letöltés ideje: 2015. 03. 30. Hozzáférés (URL): <http://www.palinkafozo-gep.hu/>

PROFI MEX DD TÍPUSÚ KERESKEDELMI ÉS BÉRFŐZŐ LEPÁRLÓ BERENDEZÉSEK [online]. Letöltés időpontja: 2015.04.13. Hozzáférés (URL): <https://sites.google.com/site/hazipalinkafozo/profi-mex-dd-tipusu-kereskedelmi-es-berfozo-leparlo-berendezesek>

9 Mellékletek

9.1 1. számú melléklet: Bejelentés desztillálóberendezés tulajdonjogáról

BEJELENTÉS desztillálóberendezés tulajdonjogáról, tulajdonjogának megszerzéséről	
1. A magánfőző (Több tulajdonos esetén a 3. pontban szereplő adatokat is meg kell adni!)	
Neve: _____	
Születési helye: _____,	
ideje: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> év <input type="text"/> <input type="text"/> hó <input type="text"/> <input type="text"/> nap	
Anyja	születési családi és utóneve:
_____	
Adóazonosító jele: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
Lakóhelye: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	város,
község	
_____	közterület _____ közterület
jelleg _____	hsz. _____ ép. _____ lh. _____ em _____ ajtó
Levelezési címe: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	város,
község	
_____	közterület _____ közterület
jelleg _____	hsz. _____ ép. _____ lh. _____ em _____ ajtó
Telefonszáma: _____,	e-mail címe: _____
_____	
2. Magánfőző berendezés	
Tulajdonszerzésének ideje: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> év <input type="text"/> <input type="text"/> hó <input type="text"/> <input type="text"/> nap	
Űrtartalma: _____ liter	
Tárolásának, használatának helye (ha ez a hely a magánfőző lakóhelyétől eltérő helyen lévő gyümölcsös vagy, ha a berendezés különböző lakóhelyű személyek közös tulajdona):	
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> város, község	
_____ közterület _____ közterület	
jelleg _____	hsz. _____ ép. _____ lh. _____ em _____ ajtó
Helyrajzi	száma: _____
_____ / _____ / _____	
3. Több tulajdonos esetén a tulajdonostárs(ak)	
Neve: _____	
Adóazonosító jele: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
Lakóhelye: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	város,
község	
_____	közterület _____ közterület

jelleg ___ hsz. ___ ép. ___ lh. ___ em. ___ ajtó
Neve: _____
Adóazonosító jele: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Lakóhelye: ☐ ☐ ☐ ☐ _____ város, község
_____ közterület _____ közterület
jelleg ___ hsz. ___ ép. ___ lh. ___ em. ___ ajtó
Neve: _____
Adóazonosító jele: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Lakóhelye: ☐ ☐ ☐ ☐ _____ város, község
_____ közterület _____ közterület
jelleg ___ hsz. ___ ép. ___ lh. ___ em. ___ ajtó
_____ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ _____
helység év hó nap a bejelentő aláírása

Forrás:⁸⁰

⁸⁰ Letöltés időpontja: 2015.02.16. Hozzáférés (URL):
http://www.ujpest.hu/dokumentumok/474_maganfozo_bejelentesi_nyomtatvany.pdf

9.2 2. számú melléklet: Bérfőző lap

1	BÉRFŐZÉSI LAP (bérfőzőnként és bérfőzésenként)						
	I. Könyvelési adatok	3. Kidállítás helye, keltje*:			1. Szám: _____	2. Nyilvántartási szám: _____	
		4. Bérfőzést végző szeszüzem:	Megnevezése: _____			Adószáma: _____	
			Címe: _____			Jövedéki száma: _____	
	II. Bérfőzető példányra	1. Gyümölcstermő terület: ☐ rendelkezem ☐ nem rendelkezem			Gyümölcsfa ..... darab		
		2. Háztartás nevében eljárni jogosult bérfőzető adatai	Neve: _____			Adóazonosító jele: _____	
			Anyja neve: _____			Születési	Helye: _____
			Lakcíme: _____				Idője: _____
		3. A bérfőzetővel egy háztartásban élők adatai (neve, adóazonosító jele, születési helye és ideje, anyja neve, lakcíme):					
	5. A gyümölcscefre hozzáadott cukorból, izocukorból vagy mézből származó alkoholt nem tartalmaz.			4. A gyümölcs fajtája: _____			
6. A gyümölcs (gyümölcsből származó alapanyag) ☐ saját tulajdonú ☐ nem saját tulajdonú			7. Targyévben kedvezményes bérfőzési szesz adóval fizetett pálinka gyümölcsszesz liter mennyisége: _____				
Kijelentem, hogy az 1.-7. pontokban közölt adatok a valóságnak megfelelnek. ..... 8. Bérfőzetős aláírás							
III. Cefre átvétele	Cefre	1a. Mennyisége (kilogram vagy liter): _____		1b. Mennyisége (kilogram vagy liter): _____			
		2a. Tárolóedény jele: _____		2b. Tárolóedény jele: _____			
	3. Feteles (szemvezevő) aláírás (átvétel igazolása)			4. Bérfőzetős aláírás (átadás igazolása)			
IV. Pálinka átadása			Pálinka mennyisége literben	Vadói szesz fok	Hektoliterfok	Gyümölcsszesz liter mennyisége	
	1. Letöltött pálinka						
	2. Átadott pálinka						
	3. Felveendő pálinka						
	4. A pálinka hidrogén-cianid tartalma ☐ nem vizsgálva ☐ vizsgálva, eredménye		5. Pálinka számadatjai igazolványának száma: _____		6. A pálinka kiadásának időpontja: _____		
				7. A szesztermelési napló tétele száma: _____			
8. Feteles (szemvezevő) aláírás (átadás igazolása)			9. Bérfőzetős aláírás (átvétel igazolása)				

* Megjegyzés: a cefre átadása-átvételének időpontja!

Forrás:⁸¹

⁸¹Letöltés időpontja: 2015.02.21. Hozzáférés (URL): nav.gov.hu/data/cms254126/BERF.pdf

9.3 3. számú melléklet: Származási igazolás

PÁLINKA SZÁRMAZÁSI IGAZOLVÁNY VS

(A szeszőzde bélyegzője)

Igazoljuk, hogy ..... név ..... község ..... szám
alatti lakos a fent megnevezett szeszőzdeben az alábbi elszámlolás szerint 20... év ..... hó ..... -tól
..... hó ..... -ig pálinkát főzetett.

A nyersanyag		Az előállított összes			A főzetőnek kiadott				
fajtája	mennyi- sége kg v. l.	pálinka							
		mennyis. literben	valódi szeszfoka	hif.	mennyiség literben	leolvasott szeszfoka	hőmér- séklete °C	valódi szeszfoka	hif.
Összesen									
A főzető által fizetett					A főzetőtől megvásárolt:				
bérfőzési szeszadó 50 hlf-ig ..... (.....Ft/hlf) ..... Ft					..... hlf ..... fajta				
bérfőzési szeszadó 50 hlf-felett ..... (.....Ft/hlf) ..... Ft					pálinkáért fizetett vételár				
bérfőzési díj + ÁFA 25% ..... (.....Ft/hlf) ..... Ft					(..... Ft/hlf) ..... Ft				
tüzelőtérítés + ÁFA 25% ..... (.....Ft/hlf) ..... Ft									
Összesen ..... Ft									

Ciántartalom szempontjából megvizsgáltam – nem vizsgáltam meg.*

Nyilatkozat: Kijelentem, hogy a tárgyévben más szeszőzde(k)ben nem főzettem / ..... hlf pálinkát főzettem.

Kelt.: 20..... hó ..... -n.

.....
(a főzető aláírása)

* A nem kívánt rész törlendő
Vám- és pénzügyőrség 316. r. sz.

.....
(a felelős vezető aláírása)

.....
szig.szám

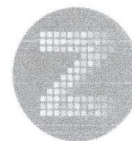
.....
1. Főzető példánya

Forrás:⁸²

⁸²Letöltés időpontja: 2015.02.22. Hozzáférés (URL): http://nav.gov.hu/data/cms254122/5_5.pdf

10 Ábrajegyzék

1. ábra: Hobby kazán felépítése (30 literes).....	44
2. ábra: 60-80-100 literes pálinkafőzők felépítése	45
3. ábra: A rejtett gazdaság változását magyarázó fő tényezők.....	58
1. táblázat: Tényleges szeszfok kiszámítási táblázat	15
2. táblázat: A vizsgált bérfőzdek vagyoni helyzetének összefoglalása.....	29
3. táblázat: Tőkearányos üzemi eredmény alakulása 2010-2013.....	36
4. táblázat: 1. forgatókönyv	38
6. táblázat: Forgalomban lévő főzőüstök tulajdonságai, ára	45
7. táblázat: Kereskedelmi és bérfőző lepárló berendezések paramétere, ára.....	46
8. táblázat: 2003. évi CXXVII. törvény 3. számú melléklete	46
9. táblázat: Magánfőzéshez vásárolandó eszközök ára.....	54
10. táblázat: Bérfőzetés esetén a bérfőzetőt terhelő költségek	55
11. táblázat: Adóalap, adómérték a 2015.01.01-től hatályos Jöt. 64.§ (3) bekezdés a.) és b.) pontja alapján	60
1. grafikon: Eladósodottság foka 2010-2013.....	31
2. grafikon: Likviditási mutató I. 2010-2013	33
3. grafikon: Az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adatokra illesztett lineáris regressziós egyenes a Cseledi Kft. adatai alapján	39
4. grafikon: Az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adatokra illesztett lineáris regressziós egyenes a Farkas Pálinka Kft. adatai alapján	41
5. grafikon: Az üzemi eredmény arányos jövedelmezőség és az árbevétel adatokra illesztett lineáris regressziós egyenes a Szilvórium Bt. adatai alapján.....	42
6. grafikon: Magánfőző és bérfőzető kiadásai	56

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Tóth Judit büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2015. május 13.

hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

Bérfőzés és magánfőzés a jövedéki adótörvény szabályozásában
szakdolgozat címe

Tóth Judit

Nappali tagozat, Pénzügy és Számvitel szak, Pénzügy szakirány

A pesszimista jóslatok szerint a bérfőzetés, mint szolgáltatás el fog tűnni. Ezek az előrejelzések 2015.01.01-én a Jöt. módosítása után röppentek fel. A törvénymódosítás a magánfőzőknek kedvez az éves átalányadózással, melynek mértékét 1000 forintban szabták meg, míg a bérfőzetőknek adófizetési kötelezettsége van, 43 hektoliterfok alatt 167.000 forint, 43 hektoliterfok felett 333.385 forint.

A 2010.09.27-én történt bejelentés után – melyben a kormány ígéretet tett arra, hogy az otthoni párlat előállítására 43 hektoliterfok alatt jövedéki adómentes lesz, illetve az ugyanennyi mennyiség alatt bérfőzetett pálinka is - az Európai Unió kötelezettségsszegési eljárás keretében felszólította Magyarországot, mivel a 2010-es módosítás az otthoni pálinkafőzéssel kapcsolatos törvényei nincsenek jogharmonizációban az Európai Unió jövedéki szabályzással. Nem csupán a jogharmonizációt sérti, de így Magyarországon keresztül befolyó jövedéki adója az Európai Uniónak is jóval kevesebb. Magyarország reakciója a magánfőzésre vonatkozó törvénymódosítás volt, mely kimondja, hogy 50 liter 86 térfogatszázalékos párlat jövedéki adója 1.000 forint, amely 2015.01.01-én lépett hatályba. Erre a jogszabályi változásra alapoztam a dolgozatomat.

Véleményem szerint a pálinkával kapcsolatos döntés az alábbi okok együttes meglétével, jóval komplikáltabb az átlagosnál. A pálinka, mint hungarikum magába foglalja a nemzeti öntudatot, mely kultúránk egyik jelentős összetevője. Így a szabályozása, s az azt ért változások nem pusztán jogi, gazdasági szempontból elemezhetőek. Valamint a pálinkát ért változások nem pusztán jogi és gazdasági szegmense létezik, hanem nemzeti kultúránk fontos része. Ebből következően mind a politikai döntéshozók, mind a lakosság szempontjából kiemelt fontosságú. Azonban az Európai Unió szempontjából a pálinka, mint jövedéki termék, a gazdaság egy töredéke, ami számukra objektív, csupán egy részlete a jövedéki bevételeknek és ugyanolyan szabályozni kívánt területe a jövedéki adóztatásnak, mint a sör, a bor, a dohány termékek vagy az ásványi olajok. Magyarország szubjektívebb hozzáállása valószínűleg mindig különbözni fog az Európai Unió objektívebb nézőpontjától. Véleményem szerint nehéz lesz közös nevezőre hozni a két álláspontot. Az első jogharmonizációs próbálkozás kudarca után újabb indítványt küldött az Európai Bíróság, ami 2015.03.02-án érkezett meg az azt tartalmazó levél az Igazságügyi Minisztériumba.

Az Európai Unió indított második kötelezettségsegési eljárást, mivel nem volt megfelelő az otthoni párlatfőzésre kiszabott 1.000 forintos átalányadó. Az Európai Unió jövedéki szabályzása 2 féle adókulcsot engedélyez. Az egyik a 100%-os adómérték, vagyis 333.385 forint, illetve az 50%-os, ami 167.000 forint. Az 1000 forintos átalányadó nem megfelelő, mint adómérték, hiszen ez egyik kategóriába se tartozik, harmadik csoportot eredményez. Ennek jogi és pénzügyi vonzata szakdolgozatom leadása után várható.

A pálinka / párlat adóztatásáról szóló főbb törvényeket abból az okból foglaltam a dolgozatomba, mivel a NAV jogalkalmazó szerepet lát el (továbbá államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó kormányhivatal), így minden szegmensét jogszabályok, rendeletek, belső utasítások szabályozzák. Jogszabályok ismerete nélkül nem kaphatunk teljes képet az adó megállapításáról, hatályáról, mértékéről, mentességéről, az adó fizetésének ellenőrzéséről, az adó meg nem fizetése esetén felmerülő szankciókról stb.

Dolgozatom írása közben arra a következtetésre jutottam, hogy a magánfőzőket és a bérfőzőket érintő jogszabályi változások, melyek 2015.01.01-én léptek hatályba, a magánfőzőknek kedveznek és így háttérbe szorultak a bérfőzők. A bérfőzés magasabb kiadásért cserébe jó minőségű pálinkát nyújt, viszont a bérfőzőnek ez nem mindig elégséges, ezért elhatározza, hogy magának főz párlatot. Pálinkafőző tanfolyam elvégzése után minimális eséllyel tud a magánfőző olyan minőséget előállítani, mint amelyet megszokott. Kutatásaim során, amikor a pálinkafőzésről tájékoztam, rengeteg apró részletre hívják fel az oktató könyvek írói a laikusok figyelmét. Sok esetben olyan instrukciókat is megosztanak, amik először értelmetlennek tűnnek. Bármelyik módot is választjuk, bérfőzőtünk vagy magunknak főzünk, a jó pálinka titka a tökéletes előkészületeken kívül a „rutin és az évek”. Az érzelmi szálon működő magánfőzés is lehet oka a magánfőzésnek. A jogszabály még a magánfőzőknek kedvez, viszont ha ez a különbség is megszűnik – a jogalkotók azonos adómértéket vezetnek be – akkor is lesz olyan fogyasztó, aki a minőséget kedveli és így a bérfőzőt választja, illetve lesz olyan, aki a saját párlatának elkészítését és fogyasztásának élményét preferálja.

Zala megyében található 13 bérfőzde közül kiválasztottam 3 bérfőzdet, melyeknek fő tevékenysége és a fő bevételi forrása bérfőzésből adódik. Az első kötelezettségsegési eljárás miatt változott 2015.01.01-i hatállyal a Jöt., viszont a kimutatások csak 2013. évi üzleti évet bezáróan léteznek. Így, azt az időszakot tudtam gazdasági elemzés kapcsán megvizsgálni, amikor még 43 hektoliterfokig (50 liter 86 térfogatszázalék vagy 86 liter 50 térfogatszázalék) jövedéki adómentes volt a pálinka / párlat előállítása. A bérfőzdek gazdaság elemzésük kapcsán azt a következtetést tudtam levonni, hogy bár a tevékenység és a piaci helyzet is hasonlít mind a három cég esetében, mégis egységes képet nem tudunk alkotni a gazdasági és piaci helyzetükről. Eltérő a készletgazdálkodás, a pénzállomány, a saját tőke aránya, a hosszú- és rövid lejáratú kötelezettségek aránya is.

A magánfőzés lehetőségei című fejezetem kifejtésével az volt a célom, hogy a pálinka/párlat előállítás elméleti és jogi oldalát bemutassam a gyakorlatban. Fontosnak tartottam feltüntetni a költségvonzatot a magánfőzés és a bérfőzés esetén egyaránt, mivel az egyik lényeges tényező a döntési folyamat során a cél anyagi vonzata. A 3. grafikon a magánfőző és a bérfőző kiadásait vizualizálja 10 évre. Természetesen számításaimba belekalkuláltam az annuitás értékét is. A grafikon alapja az állításomnak, miszerint magánfőzésre való anyagi ráfordítás kisebb, mint a bérfőzés. A kalkuláció alapja a 2015.01.01-től hatályos Jöt. adómértéke. A szükséges eszközökről és azoknak áráról az internetről, párlat előállításához szükséges eszközök eladásával foglalkozó oldalakról tájékoztam.

A 2015.01.01-től hatályos szabályzásnak nincs még számviteli kimutatásokból levezethető gazdasági mutatószáma, így a téma további kidolgozásával később komplexebb képet kaphatunk.